Az egyh. megye levéltárának.

40.

A NAGY-SZALONTAI REF. EGYHÁZMEGYE

1884. ÉV MÁRCZIUS HÓ 27. NAPJÁN

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

S UGYANCSAK NAGY-SZALONTÁN 1884. ÁPRILIS 16. TARTOTT

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1884. – 622.

A nagy-szalontai egyházmegye 1884. márczius hó 27-ik napján Nagy-Szalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyve.

Jelenvoltak:

Nagy Dániel esperes, Ercsei Sándor helyettesitett egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Egyházi tanácsbirák:	Világi tanácsbirák:
Nagy Sándor, szalontai	Tabajdi Károly
Szél Kálmán	Fónagy László.
Böszörményi Károly	— — — —
Ferenczi Gedeon	— — — —
Nagy Péter	— — — —
Nagy Sándor, ágyai.	— — — —

Jegyzők: Balog Ambrus és Nagy Imre.

Egyházak képviselői:

N.-Szalontáról:	Dr. Balog Elek	*Árpádról:*	Székely Sándor
	Mólnár Ferencz	*Sarkadról:*	K. Tót Lajos
M.-Homorogról:	V. Szabó János	*K.-Gyánból:*	K. Pap Mihály
Sz.-Leányfalváról:	Kis Mihály	*Antról:*	Bondár György
Ugráról:	Baji József	*Tamásdáról:*	Kisvárdai István.
Fenesről:	Miklós Mihály		

Tanitó testület képviselői: Krucsó Ferencz és Nagy Lajos.
Ezen kivül számos hallgató.

Elnöklő esperes — buzgó ima után — fölemlitvén, hogy az országos közalapra vonatkozó ivek — némi könnyen pótolható hiányok leszámitásával s Fenes kivételével — minden egyházból nemcsak elkészitve beküldettek, hanem az ajánlati összegek $^1/_3$ részben már be is fizettettek; felemlitvén, hogy a legközelebbi őszi közgyülés óta a belhivatalnokok közül senkit az enyészet angyala, a halál, az élők sorából ki nem szólitott; majd a maga részére netaláni gyengeségeiért elnézést,

szives támogatást, — a közgyülés alkotó tagjaitól a tárgyalásra váró ügyekben komoly, higgadt részvételt kérvén: a gyülést megnyitottnak nyilvánitja.

1. Az egyes egyházak képviselőinek megbizó levelei, az előbb kitett sorrendben bemutattattak; majd a tanitótestület elnöke bejelenti, hogy nem hivhatott össze tanitói közgyülést, melyen a tanitói testület képviseletére ujabb megbizás adható lett volna: kéri azért, hogy a mult tavaszi tanitóképviselők, ilyenekül a jelen alkalommal is fogadtassanak el.

Az egyházak képviselői, megbizó leveleik alapján igazoltatnak. A tanitótestület mult tavaszi képviselői, ilyenekül a jelen alkalommal elfogadtatnak.

2. Elnöklő esperes bejelenti, hogy Benedek László világi tanácsbiró, a hozzá e tárgyban küldött levele szerint, betegeskedése miatt a jelen gyülésen meg nem jelenhet. Továbbá az egyházi törvények 41-ik §-ának értelmében, — miután egyházmegyei gondnokunk Tisza Kálmán, országkormányzói elfoglaltatása miatt, gyülésünkön meg nem jelenhetett, — ki a gyülés folyamán érkezett távirata szerint, a távolból is melegen üdvözli a gyülés tagjait, s kéri, hogy önhibáján kivüli távolmaradását, mentsék ki, — ugyancsak elnöklő esperes, a hivatalára nézve legidősebb tanácsbirót Ercsei Sándort hivja fel társelnökül.

Benedek László világi tanácsbiró betegeskedése miatt való távolmaradása, részvétteljes tudomásul vétetik. Ercsei Sándor a fölhivás és idézett törvény értelmében, a jelenlevők felhangzó éljenzése között, társelnöki székét elfoglalja. Mindnyájunk által szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunk Tisza Kálmán iránt pedig, ugy a gyülés folyama alatt érkezett üdvözlő táviratáért, mint egyházmegyénk közügyei körül szerzett elévülhetetlen nagy érdemeiért, a viszont üdvözlet és hálás megemlékezés jegyzőkönyvileg való kifejezése elrendeltetik.

3. A $^{3}/_{1883}$. márcz. egyházmegyei végzés 4-ik pontja értelmében, a tárgysorozat fölolvastatván:

Azon változtatással, hogy a 13. és 14-ik pont, melyek szerint az esperes és az államsegélyt kiosztó bizottság számadásainak megvizsgálására küldöttség nevezendő, — mindjárt az 5-ik pont után tétessék, — helybenhagyatott és elfogadtatott.

4. Olvastatott a hatodik világi tanácsbirói szék betöltése tárgyában elrendelt szavazás eredményét föltüntető 1884. márczius 26-án keltezett jegyzőkönyve a szavazatbontó bizottságnak:

„Az egyházmegyei tanácsbirák választása tárgyában folyó 1884-ik évben megtörtént szavazások folytán, az egyik világi tanácsbirói állásra

beadott szavazatok, több felé elágazván: az utolsó alkalommal beadott szavazatok többsége Dr. Tisza István és Dr. Balog Elek személyökre irányult. Ennek következtében, nevezettekre ujabb szavazás rendeltetvén, s ezen szavazatok mai napon fölbontatván és összeszámittatván, kitünt: hogy a beadott 40 szavazatból Tisza István nyert 24 szavazatot, Dr. Balog Elek pedig 16 szavazatot. És igy Tisza István átalános szótöbbséggel megválasztatott világi tanácsbiróul.

Az egyházmegyéhez tartozó egyházak közül nem szavaztak: Arad, Szentleányfalva, Nagyzerind és Gyanta."

Majd esperes fölemliti, hogy Tisza István jelenleg külföldön utazván: az eredményről értesithető nem volt, és az eskületételre most fel nem hivható. Azonban a 6-ik lelkészi tanácsbiróságra, az 1883. november 19-én kelt, s az 1883. novemberi egyházmegyei közgyülés jegyzőkönyvének 3-ik számában már közzétett szavazatbontó bizottsági jegyzőkönyv szerint megválasztott Nagy Sándor ágyai lelkész jelen levén: az eskü letételre s székének elfoglalására fölszólittatik.

Nagy Sándor ágyai lelkész az esküt leteszi, — s a meghatottság szivhez szóló hangján elmondott szép és lelkes beszéde után, — tanácsbirói székét, átalános éljenzések között elfoglalja.

Tisza Istvánnak, a nagynevü és szép multu Tisza család bár fiatal, de már most is szép képzettségü ifju sarjadékának világi tanácsbiróvá történt megválasztását pedig teljes örömmel és azon édes reménynyel veszi tudomásul közgyülésünk, hogy követve a nagy elődök, s legközelébb nagyérdemü édesatyjának egyházmegyénk történelmében letörölhetetlen betükkel bevésett nyomdokait, protestáns egyházunk jogos érdekeinek buzgó harczosa, egyházi közügyeink virágzásba hozatalának áldozatkész s lankadatlan munkása leszen.

6. Nagy Dániel esperes felemlitvén, hogy a $^{2}/_{1883}$. márcziusi egyházmegyei végzésben, — akkor tett lemondása, — azon megjegyzéssel vétetett tudomásul, hogy hivatalát a jelen gyülésig tartsa meg. Akkor elmondott indokai megmásithatlanok, körülményei ugyanazok, és igy lemondásához most is állhatatosan ragaszkodik. Magát egyházmegyénk jó emlékezetébe ajánlva: kéri, hogy utódjának megválasztására, tegye meg közgyülésünk a szükséges lépéseket.

Közgyülésünk, igaz sajnálattal veszi tudomásul, több mint 4 éven keresztül, eléggé nem méltányolható tapintatossággal, ügyszeretettel és buzgó odaadással működött esperesének, ismételve nyilvánitott lemondását. Érdemeit nem szokásból, hanem belső tiszta meggyőződésből, jegyzőkönyvileg megörökiteni határozza. Neki, midőn ezelőtt 4 évvel egyházmegyénk élére állott, mindjárt első lépése alkalmával, nem általa okozott nehéz helyzettel kellett megküzdenie, de ő ugy azt, mint

egyéb nehézségeket is, eloszlatta, mert jó szive volt az iránytű, melynek útmutatása után, egyházmegyénk ügyeinek menetelét irányozta. Midőn tehát egyházmegyénk tőle, mint 4 évig hü kormányosától megválik, őszintén kivánja, hogy az itt kifejezett köszöneten és hálás elismerésen kivül, az édes öntudat legyen legszebb jutalma, hogy utódjának helyzetét megkönnyitette, hogy a „jó szivü esperes“ nevezetet valóban kiérdemelte.

Ennek folytán tisztelettel kéri föl egyházmegyei közgyülésünk a tiszántuli egyházkerület főtiszteletü közgyülését, hogy a lemondás által üresedésbe jött esperesi hivatal betöltését elrendelni kegyeskedjék. De fölkéri egyszersmind esperes urat is, hogy utódjának beállitásáig hivatalát megtartva, az egyházkerületi végzés meghozatala után, — a mennyiben egyházmegyei gondnokunk az egyházi törvények 147. §-ának g) pontja értelmében, a választás keresztülvitelét, országos gondjai és foglalkozásai miatt, nem teljesithetné, — egyházmegyénk gyülekezeteinek presbyteriumait, az esperesre adott szavazatoknak, meghatározott idő alatti beküldésére hívja fel; s az igy beérkezett szavazatokat Ercsei Sándor, szalontai Nagy Sándor és Nagy Péter egyházmegyei tanácsbirákkal együtt felbontani, s az eredményt megállapitani sziveskedjék. Ezen bizottság fölhatalmaztatik, esetleg ujabb szavazás elrendelésére is, mindaddig, mig kész eredmény lesz megállapitható.

6. Esperes kéri, hogy az általa vezetett számadások megvizsgálásával, és még e gyülés folyamán leendő jelentéssel, egy küldöttség bizattassék meg.

Az esperesi számadások megvizsgálására, s még e gyülés folyamán jelentéstételre, Tabajdi József és Böszörményi Lajos fölkéretnek.

7. Az államsegély-kiosztó bizottság számadásainak megvizsgálására és jelentés tételre, esperes szintén küldöttség kinevezését inditványozza.

Az előbbi számban megnevezettek, e tekintetben is fölkéretnek.

8. Olvastatott a következő esperesi jelentés, az egyházmegye szellemi és anyagi állásáról:

„1. Szellemi, vagy vallás és erkölcsi élet.

Ha az istenitisztelet gyakorlását, az Ur napjának megszentelését, mint a vallásosság külső nyilvánulását veszszük figyelembe: épen annyira meg lehetünk elégedve, mint a mult évben. A hol tisztán hitfeleink a

lakosok, ott mindenhol példásabb a templomozás: — nemcsak városon, mint N.-Szalonta, hanem faluhelyeken is, mint Gyanta, Erdőgyarak, Tárkány, Ugra, — köznapokon is — kivált téli időben számosan megjelennek, kivált midőn bibliamagyarázatok tartatnak. A mely helyekben, legyen bár az város, vagy falu, hitfeleink más felekezetü s nyelvüekkel laknak együtt vegyesen: azokban nagyon lanyhán vétetik, még a vasárnapi istenitisztelet is; csupán a nagy ünnepek tőltik meg a templomokat buzgólkodókkal. Az urvacsorával is számosan élnek, s több helyen szokásban van, senkinek el nem hagyni urvacsora vételekor a templomot, mig a szent jegyekben nem részesül. Antról jelentve van, hogy az előljárók minden vasárnap, a lehetőségig teljes számban mennek az Ur tiszteletére rendelt házba. Igy volt ez még e század elején majdnem mindenütt, és ezen előljárói szép példát a nép is örömest követte. Én hiszem, hogy ez eset más egyházközségekben is előfordul, — bár az ellenkezőre is igen sok példát tudok; a hol a birák ilyen buzgóságot tanusitanak, ott föl kell tennünk, hogy gondjuk van arra is, hogy az Ur napja ne szentségtelenittessék meg egészen a megbotránkoztatásig köznapi munkákkal, mint ez, fájdalom sok községben tapasztalható.

A nazarénus tévhitüek itt és amott, még most is tartják magukat, sőt a toborzást is megkisértgetik, de nem nagy sikerrel, mert a hivők még annál buzgóbban ragaszkodnak hitökhöz, Árpádon, s Gyantán még jobban látogatják a templomot mint előbb, Nagy-Szalontát nem is említve, mely e tekintetben mindenkor az első helyen állott és áll. Ujabb téritési kisérletet Nagy-Zerinden tettek, épen Karácson ünnepen Árpádról kirándult nazarénus tévelygők. Voltak is hallgatóik, vagy talán bámulóik, de követőikről még nincs tudomásom. A nép itt nagyon felháborodott még azok ellen is, kik őket befogadták. Az előljáróság pedig, — mihelyt megtudta a dolgot, — erélyesen lépett föl ellenök. Ezen nazarénusok kis gyermekeik születésénél, s a halálozásoknál, a szokásos szertartásokat mellőzik.

Hogy az erkölcsiség milyen fokon áll egyházmegyénkben: azt a bűnesetek számából lehet leginkább megitélni. Az erkölcsi életben előforduló bűnesetek vagy olyanok, melyeket a polgári törvényszék megbüntet, vagy olyanok, melyeket nem büntet. Ez utóbbiak közé tartoznak a vadházasságok, vagy helyesebben törvénytelen együtt élések, — innen ered a törvénytelen szülöttek nagy száma; egyházmegyénkben 3314 ujszülött közül 269 jelentetett be. Nehány napi börtönzéssel büntetett apró lopások, verekedések, káromkodások különösen az ifjak körében, nagy számmal fordultak elő. De nagyobb bűneset nem sok volt. Emberölés három esetben történt, de ebből is egy, tébolyodott által követtetett el. Öngyilkosság, — a mi vagy hitingadozásnak, vagy a kor mániájának róható fel, — kilencz esetben történt.

Vegyes házasság 88 köttetett.

Hozzánk áttért 8, — tőlünk kitért 2 egyén.

2. Anyagi állás.

a) Épitkezések.

Ágya kijavittatta s tisztogattatta a templomot s tornyot, s ezen munka értékét — 330 frt — a gyülekezet tagjai önkéntes adományként rakták össze.

K.-Apáti templomát belől tisztittatta ki, került 20 frtba.

Árpádon, az egyházi épületeken, 150 frt értékben tétettek javitások.

Belényes kisebb rendü javitásokat eszközölt.

B.-Böszörmény az állandó fitanitóság kivánta lakhelynek átalakitására mult évben költött 430 frtot 353 frttal pótolván, az épitést itt befejezte.

Geszt 60 frt erejéig javitásokat eszközölt az iskolák körül.

Gyanta temploma, tornya kijavitását eszközölte 256 frtért, melyet a nép rakott össze.

Erdő-Gyarak a lelkészi lakot czélszerüen átalakitotta, mi 238 forintba került.

N.-Harsány ez év folyamán befejezte a 7000 frtba került templom s torony átalakitását, s a toronyórát is 35 frtért megigazittatta.

Pankotán uj torony épittetett 1600 forintért, ebbe uj harang öntetett 254 frton; a templom menyezete ujonnan készült 200 frt; az iskolaépület kitöldatott 600 frton, s egészen uj lelkészlak épittetett, mely 2600 frtba került.

S.-Kereszturon a roskadozó templom s torony fedele 600 frtért egészen kijavittatott s kitisztittatott.

Kis-Pereg az egyházi épületek javitására 186 frtot költött.

Sarkad egy uj iskola-tantermet állitott 600 frton, hármat pedig uj székekkel szerelt föl 316 frtért.

M.-Sas a lelkészlakon javitásokat eszközöltetett 406 frt erejéig.

N.-Szalonta a nép önkéntes adakozásából két uj harangot öntetett, a harangokat mind uj vasállványra helyeztette. Ezen kivül az egyházi épületek javitására, a templom környékének kitégláztatására 1595 forintot költött.

Tamásda a torony ablakait zsalukkal látta el 55 frt értékig.

Tárkányban a tanitói lak szobái kipadoltattak 50 frtért s történtek más javitások is.

Tenkén az uj templomépités folyamatban van; két nagyobb harang uj felszereléssel állittatott a toronyba 300 frtért.

B.-Ujlakon az egyházi épületeken 50 frt értékig tétettek javitások.

N.-Zerind templomán 120 frt értékig javitás tétetett; a lelkészilak udvarán istállót készittetett 250 frtért; a fiiskola tetejét javittatta 80 frtért és a leányiskola tetőzetére 116 frtot költött.

Ezen kivül apróbb javitások tétettek M.-Homorogon, Komádiban, Okányban, Sonkolyoson, Jánosfalván és Szentleányfalván.

b) Adakozások, hagyományok

Ágyán templom kicsinositására, a hivek önként adakoztak 314 frtot, iskolai czélokra ismét 13 frt 75 krt, a perselyben éven át gyült 18 frt 44 kr.

Aradon Nagy Sándor törvényszéki elnök s királyi tanácsos és neje Kaszap Emilia, a szent keresztség kiszolgáltatására ezüst tálat és kannát ajándékoztak, mely mintegy 300 frt értékü.

Belényesben lelkész Sipos Imre „Belényesi egyház története“ czimü müvének jövedelméből, az egyház részére takarékmagtári alapul 40 frtot tett le.

B.-Böszörményben többen különböző czélokra 19 forint 20 krt ajánlottak.

Gyantán 10 frtnyi apróbb adományok szolgáltattak be az egyháznak.

Erdő-Gyarakon, Besenyei Mihályné urnő, 60 frt értékü szép teritővel fedte be az Ur asztalát; békés-gyulai lakos Sánta Gábor pedig templomjavitási alapra s közszükségletre 35 frtot adományozott.

N.-Harsányban Veres Károly épitész, ki a templomot átalakitotta, a lelkészlakon — az egyház anyagjából — minden dij nélkül egy magtárt épittetett.

S.-Kereszturon néhai Aranyász Bálint lelkész gyermekei, az őket illető öröklésből 152 frtot adományoztak a templom kijavitására; több egyes lakosok 19 frt 50 krt; Madas Mária 10 frtot; Juhász Katalin pedig a templomi székeket saját költségén ujra festette.

Pankota, a minisztériumtól engedélyezett könyöradomány-gyüjtés utján nyert 1300 frtot; templom épitésre egyes hitfelek összeraktak 254 frtot. Ezen kivül kötelezték magokat 10 év alatti részletekben fizetendő 1600 frtra. E mellett kölcsönt is mintegy 2000 forintot törlesztenek 20 év alatt, mely kölcsön az uj lelkészlak épitésére vétetett föl.

N.-Szalontán uj harangokra s az összes harangoknak vas állványra való áthelyezésére a gyülekezet 1800 tagja 3247 frt 19 kr. adományozást irt alá s fizetett be. A templom körültéglázására szükséges téglamennyiséget Pápai Ferencz buzgó hitsorsos ajándékozta. Végrendelkezésekből befolyt az egyház pénztárába 60 frt 81 kr. A közperselybe gyült éven át 194 frt 54 kr. A keresztelési, esketési ugynevezett segélyperselybe 77 frt 1 kr. Igy a kettőbe 271 frt 53 kr. A szalontai takarékpénztár most már harmadik évben adományozott 70 frtot szegény iskolás gyermekek ruházására, melyből, mintszintén hason czélu alapitványok kamataiból 32 szegény gyermek kapott egy-egy pár csizmát karácsonyi ajándékul. Ezen önkéntes adományok összege 3649 frt 53 kr. és nehány ezer tégla.

Tenkén 150 frtot tettek le egyes hivek kisebb adományokban, gabona alapul.

Bélzerind egyház részére, templom épitésre küldtek a n.-zeréndi hitfelek 33 frtot, Borbély Mihály Tamásdáról 10 frtot, az anti egyház-

hivek 11 frt 52 krt, Ugra 5 frt 97 krt, Ménes-Gyorok 1 frtot, Kis-Pereg 14 frt 55 krt, Árpád 2 frt 40 krt.

Zsadányban iskolai czélokra h. Német Ferencz 20 frtot és 12 köböl buzát tett le alapul.

Ezen kivül több egyházközségben egész éven át, az egyes tagok buzgósága látja el kenyérrel s borral az Ur asztalát.

3. Egyházmegyei népmozgalmi állás.

Egyházmegyénkben van anyaegyház 43, leányegyház 3, fiókegyház 142. Rendes lelkész 44, segédlelkész 6. Lelkek száma az anya és leányegyházakban 66,982, a fiókokból bejelentve van: 857; összesen 67,846. Született 3314; meghalt 2042. Uj házasság köttetett 764. Konfirmáltatott: 772. Tanitó önálló van: 75; segéd 2. Együtt 77. Tanköteles 6—12 évig: 6585, ebből iskolába jár 5754; iskolát korán elhagyta 111; iskolázatlan 720. Tanköteles 13—15 évig: 2893; — vasárnapi s ismétlő iskolába jár 368; nem jár 2525. Vasárnapi vagy ismétlő iskola ez évben fennállott 8 egyházközségben.

Belhivatalnokok közül ez évben halálozás nem történt."

Tudomásul vétetik, s egész terjedelmében jegyzőkönyvileg közététetni rendeltetik.

Az adományozóknak jegyzőkönyvileg hálás kifejezés nyilvánitása határoztatik.

9. Esperes jelentést tesz az időközben elnökileg elintézett közérdekübb tárgyakról. Jelentése igy hangzik:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Az 1883. év november 20-diki közgyülés ólta tett közérdekü elnöki intézkedéseimről, alázatos jelentésemet, következőkben van szerencsém beterjeszteni:

1883. deczember 7-én szalontai lakos Veres Károly épitészt fölkértem, a pankotai egyház által tett épitkezések szakértőileg való felülvizsgálására. A ki is ennek cselekvésére, csupán az utazási költség visszatéritése mellett, dij nélkül ajánlkozott.

1883. deczember 14-én 701. számu intézvényemben, Szaniszló Gábor m.-gyáni lelkész ur mellé segédül, a már egyházmegyénkbe bekebelezett Pánczél József atyafit megerősitettem.

1883. deczember 27-én 724. sz. a. Szentleányfalván a presbyterium elfogadható okból lemondván, a körülmények figyelembe vétele után, uj választást rendeltem el.

1883. december 28-án 724. sz. a. Kiss Sándor k.-apátii tanitót, a presbyterium okadatolt bepanaszlása folytán, nagyobb szorgalomra és mindenki irányábani humánus magaviseletre intettem, a máskülönbeni komoly következményekre figyelmeztetvén.

1884. január 11. N.-Zerinden, az ott Karácson ünnepkor feltünt nazarénus mozgalomból származott kellemetlenségek megvizsgálására kimenvén; miután e mozgalomban részt vett s ez által ugy a presbyterium kebelében, mint a nép közt elégedetlenséget keltett 4 presbyter lemondott: ezeknek helyébe uj választást rendeltem el. Sőt uj választást rendeltem az uj évkor előállitott gondnok helyébe is, miután kiviláglott, hogy választása nem zsinati törvényeink értelmében eszközöltetett.

1884. január 12-én 15. sz. a. aradi lelkész n. t. Ferenczy Gedeon ur mellé, az általa segédül meghivott Fekete Imre atyafit, — ki mindkét lelkészképesitő okmánynyal bir, — megerősitettem és az egyházmegyei gyülés előtti bekebelezés kérésére utasitottam.

1884. január 14-én 22. sz. a. a kisperegi egyház és Székely Sándor tanitó közt fölmerült 1 frt követelési ügyet elintéztem.

1884. február 4-én 78. sz. a. Fenesre az országos közalap aláirásában eljárást megtagadó presbyterium terhére, e munka eszközlése végett, Benedek László elválasztott tanácsbiró és belényesi lelkész Sipos Imre urakat fölkértem s kiküldtem, a kik az ivek szabályszerü betöltését eszközölték is.

1884. február 12-én 89. sz. a. A szemlaki egyház által beküldött épitendő temploma tervrajzát és költségvetését megvizsgálván, helybenhagyással elláttam. Miután azonban a költség-előirányzatban fölemlittetett, hogy szükség esetére ezen épitési czélra, a nevelési alapra ez ideig gyüjtött tőke is kölcsönként fölhasználni szándékoltatik, utasitottam az előljáróságot a felőli értesittetésemre: hogy miként rendelkeztek ezen más czélu alapnak helyrepótlásáról? Ezen értesitést még nem vettem.

Komádi, 1884. márczius 24. Nagy Dániel esperes.“

A tett intézkedések jóváhagyó tudomásul vétetnek.

10. A Nagy Dániel esperes elnöklete alatt Balog Ambrus lelkészi fő- és Nagy Imre lelkészi aljegyzőből álló bizottság, a közalapi ivek helyesbitése tárgyában fölvett következő jegyzőkönyvet terjeszti be:

„Jegyzőkönyv.

Felvétetett Komádiban 1884. február 29-én, az 1883. november 20-án tartott egyházmegyei közgyülés jegyzőkönyvének 10. számu határozatában — az országos közalapra vonatkozó aláirási iveknek (az egyes egyházak hatóságai által történt betöltése után) az egyházmegye nevében eszközlendő helyesbitése czéljából — kinevezett bizottság által.

Ágya. Pecsét és egyházgondnok aláirása, valamint a fizetésképtelenek különkimutatása hiányzik. Összeg a. e. 60 frt 90 kr, l. e. 1 frt 70 kr.

Ant. Lelkész és gondnok aláirása, pecsétje, a fizetésképtelenek különkimutatása, valamint a hitfelek egyenes államadójának kimutatása is hiányzik . . . . . Összeg 29 frt 80 kr.

K.-Apáti. Szabályszerüleg járt el . . . , . . Összeg 16 frt 40 kr.

Arad. Az évi járulék főösszege, az egyenes államadó főösszegének egy %-án alul van 12 frt 70 krral. Megjegyzendő, hogy az államadó 1880-ról van kimutatva. A fizetésképtelenek különkimutatása hiányzik . . . . . Összeg 87 frt 30 kr.
Árpád. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 20 frt 10 kr.
Bajj. Lelkész s gondnok aláirása, pecsétje, állami egyenesadó kimutatása, fizetés alól felmentettek névsora hiányzik . Összeg 21 frt 40 kr.
Belényes. Aláirások, pecsét, egyenes államadó kimutatás hiányzanak Összeg 32 frt 50 kr.
B.-Böszörmény. Szabályszerüleg járt el . . . . Összeg 93 frt 40 kr.
Erdőhegy. Egyenes államadó kimutatás s a felmentettek névsora hiányzik. Összeg 85 frt 80 kr.
Fenes. Mindeddig be nem küldte.
Geszt. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 82 frt 30 kr.
Kötegyán, Aláirás, pecsét hiányzik. Egyenes államadó összegezve nincs, ennélfogva az egy % meg nem határozható Összeg 66 frt 30 kr.
Mező-Gyán. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 57 frt 40 kr.
Gyanta. Kisháza és Széplak leányegyházak nincsenek felvéve. Összeg 31 frt 60 kr.
Erdőgyarak. Gondnok aláirása hiányzik . . . Összeg 32 frt 20 kr.
Fekete-Gyarmat. Egyenes államadó kimut. hiányzik Összeg 35 frt 70 kr.
Ménes-Gyorok. Fizetésképtelenek külön kimutatva nincsenek. Összeg 10 frt 10 kr.
Nagy-Harsány. Szabályszerüleg járt el. . . . . Összeg 33 frt — kr.
M.-Homorog. Szabályszerüleg járt el. . . . . Összeg 23 frt 40 kr.
S.-Keresztur. Egyenes államadó összegezve és hitelesen kimutatva nincs. Összeg 24 frt 30 kr.
Komádi. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 139 frt 60 kr.
Okány. Pecsétek hiányzanak különben szabályszerü Összeg 66 frt 90 kr.
Pankota. Egyenes államiadó összeg kimutatva nincs. A fölmentettek csak a névsorban vannak, vegyesen a fizetőkkel Összeg 33 frt 90 kr.
K.-Pereg. Pecsétek hiányzanak. Az évi járulék főösszege, az egyenes államiadó egy. %-ánál 2 frt. 90 krral kevesebb Összeg 63 frt 60 kr.
Német-Pereg. (l. e.) Egyenes államiadó kimutatva nincsen, fizetésképtelenek külön kimutatása hiányzik . . . . Összeg 16 frt 20 kr.
Remete. Nem küldte be az iveket.
Sarkad. Fizetésképtelenek kimutatása hiányzik. Összeg 143 frt — kr.
M.-Sas. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 85 frt 70 kr.
Boros-Sebes. Szabályszerüleg járt el. . . . . Összeg 33 frt 50 kr.
Sonkolyos. Gondnok aláirása pecsétje, s az egyenes államiadó kimutatás hiányzik . . . . . Összeg 8 frt 90 kr.
Jánosfalva. (l. e.) Lelkész s gondnok aláirása s pecsétek hiányzanak, állami e. adó kimutatva nincs . . . . . Összeg 5 frt 90 kr.
Szakál. Pecsétek hiányzanak, állami e. adó kimutatás nincs hitelesitve Összeg 7 frt 20 kr.

Nagy-Szalonta. Szabályszerüleg járt el, azonban az állami e. adó kimutatás nincs hitelesitve . . . . . Összeg 574 frt. 70 kr.
*) Jegyzés. Egyszer s mindenkorra befizetve 52 frt. — kr.
Szemlak. Állami e. adó kimutatva nincs . . . Összeg 29 frt. — kr.
Szentleányfalva. Állami e. adókimutatás s a fizetés képtelenek névsora hiányzik, megjegyzendő hogy az adó kimutatás hiánya abból ered, mert az államadót a kincstár fizeti . . . Összeg 49 frt. 50 kr.
Tamásda. Állami e. adókimutatás nincs mellékelve Összeg 18 frt. 60 kr.
Tárkány. Állami e. adókimutatás nincs hitelesitve Összeg 26 frt. 90 kr.
Nyégerfalva. (l. e.) Állami e. adó kimutatva nincs Összeg 11 frt. 10 kr.
Tenke. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 49 frt. 60 kr.
F.-Tóth. Lelkész és gondnok aláirása s pecsétje, valamint a győrösi l. egyház állami e. adó kimutatása hiányzik, fölmentettek névsora nincs mellékelve . . . . . Összeg 14 frt. 20 kr.
Ugra. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 76 frt. 20 kr.
B.-Ujlak. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 14 frt. 20 kr.
Bélzerind. Állami e. adó kimutatás s pecsétek hiányzanak Összeg 18 frt. 50 kr.
N.-Zerind. Állami e. adókimutatás s pecsétek hiányoznak Összeg 50 frt. 70 kr.
Zsadány. Szabályszerüleg járt el . . . . . Összeg 68 frt. 30 kr.
Vadász. Állami e. adó kimutatás hiányzik . . Összeg 60 frt. 10 kr.

Összesen tehát a 41 anya s 3 leányegyházból beérkezett aláirási iveken, az évi járulék 2511 forint és 60 krt teszen. Fenes és Remete munkálatai nem küldettek be. Az állami egyenes adó hiteles kimutatása több egyházakból nem terjesztetvén be, hogy az évi járulékok az egyenes állami adó egy %-ának megfelelnek-é: ez egyházakra nézve megállapitani nem lehet. A honnan az e. állami adó kimutatás beterjesztetett, ott az évi járulékok összege többet tesz ki az egyenes állami adó egy %-ánál. Kivétel Arad és K.-Pereg, hol is az évi járulékok összege kevesebb az e. állami adó egy %-ánál. Kelt Komádiban, 1884. Február hó 29-kén. Nagy Dánel esperes. Balog Ambrus egyh. m. lelkészi főjegyző. Nagy Imre e. m. lelkészi aljegyző.

Majd e bizottsági jegyzőkönyvhöz pótlólag jelenti esperes ur, hogy az aláirási iveket azólta Fenes és Remete is beküldötték, s miután a hiányok pótlására, az illető egyházak előljárói általa utasitva lettek, a javitás vagy kiigazitás már több esetben meg is tétetett.

A közalapi ivekről szól e jelentés, azon czélból tétetik át esperes urhoz, hogy a még fennforgó hiányokat kiegészittetvén, a szabályszerüleg elkészitett iveket a konventi bizottsághoz fölterjeszthesse.

11. Az agentialis költség kivetési tervezetével megbizott küldöttség, müködésének eredményeként a következő jegyzőkönyvet nyujtja be:

„Jegyzőkönyv.

Felvétetett — az egyházmegye 1883. évi november 20-án tartott közgyülésének 6. számu végzésében, az egyházmegyénkre eső 670 frt. agentialis költség kivetési kulcsának, valamint a kivetés részletes tervezetének megállapitásával megbizott küldöttség által Komádiban.

Alólirottak, az egyházmegyénkre eső 670 forint agentialis költség kivetési kulcsául, a lélekszám szerint fizetendő egy és egytized krajczárt jövőre is fentartani javasolják, miután az e kulcs szerint — egyes egyházainkból — emlitett czimen befolyandó összeg, 738 forint és 31 krt tevén ki, az egyházmegyénkre e czimen eső 670 forintot, 68 frt és 31 krajczárral haladja tul. Tekintetbe véve azonban az aradi és belényesi egyházak különleges helyzetét, — amenyiben mindkét egyház, mint egyházmegyénknek nagy fontosságu őrpontjai, nem csak anyagi szegénységgel küzdenek, hanem hiveinek részben adó alá nem vonható számában folytonos ingadozás tapasztalható: — Aradra 3117 lélek szám után a fenti kulcs szerint eső 34 frt. 28 kr helyett 22 frtnak, Belényesre pedig minthogy az 1882-ben 671-re tett lelkek száma megfogyott, 450 lélek után 4 frt 95 krnak kivetését javasoljuk. A 68 frt 31 krra fentebb tett kivetési többlet, itt emlitett apasztások miatt, — az aradi egyháznak 12 frt 28 kr, a belényesinek 2 frt 40 kr, a kettőnek együtt 14 frt 68 kr. levonatván évi agentialis tartozásából, — 53 frt és 60 krra száll le, mint olyan összeg, mely az agentialis pénztár maradványát lesz képezendő, s a be nem folyó hátrányokat fedezendő.

Az egy és egytized krajczárban megállapitott kulcs szerint, — a lélekszám megállapitásánál az 1882-dik évi névtár adatait véve alapul, — egyes egyházaink, agentialis költség czimen, mellékelt részletes kimutatás szerint lesznek terhelve, illetőleg megróva. Komádi, 1884. Február 29. Nagy Dániel esperes, Balog Ambrus e. m. l. főjegyző, Nagy Imre e. m. l. aljegyző.

A bizottság javaslatai elfogadtatnak s határozati erőre emeltetnek. Tekintettel azonban az egyes egyházak lélekszámának folytonos ingadozására, az egyházmegyénkre eső agentialis költség részletes kivetését, közgyülésünk, tiz évi időközökben ujra megállapitani szükségesnek mondja ki. Végre nyilvántartás czéljából, az egyes egyházak által — 188 $^{7}/_{4}$-től fizetendő agentialis költség részletes kimutatása, jegyzőkönyvbe vétetni határoztatik.

Ezek szerint:

Ágya	1493	lélekszám után	1 és	$^{1}/_{10}$	krjával	fizet	16	frt.	42	krt
Ant	1024	„	„	„	„	„	11	„	26	„
K.-Apáti	738	„	„	„	„	„	8	„	11	„
Arad	3117	„	„	kivételesen		„	22	„	—	„
Árpád	1181	„	„	„	„	„	12	„	99	„

Bajj	828	lélekszám	után	1 és $^1/_{10}$	krjával	fizet	9	frt	10	krt
Belényes	671	„	„	kivételesen		„	4	„	95	„
B.-Böszörmény	2974	„	„	„	„	„	32	„	71	„
Erdőhegy	1947	„	„	„	„	„	21	„	41	„
Fenes	964	„	„	„	„	„	10	„	60	„
Geszt	1352	„	„	„	„	„	14	„	87	„
K.-Gyán	2072	„	„	„	„	„	22	„	79	„
Gyanta	1426	„	„	„	„	„	15	„	68	„
M.-Gyán	1570	„	„	„	„	„	17	„	27	„
E.-Gyarak	899	„	„	„	„	„	9	„	88	„
F.-Gyarmat	1224	„	„	„	„	„	13	„	46	„
M.-Gyorok	210	„	„	„	„	„	2	„	31	„
N.-Harsány	1077	„	„	„	„	„	11	„	84	„
M.-Homorog	1008	„	„	„	„	„	11	„	08	„
S.-Keresztur	940	„	„	„	„	„	10	„	34	„
Komádi	4088	„	„	„	„	„	44	„	96	„
Okány	2441	„	„	„	„	„	26	„	85	„
Pankota	350	„	„	„	„	„	3	„	85	„
K.-Pereg	2117	„	„	„	„	„	23	„	28	„
Német-Pereg	209	„	„	„	„	„	2	„	29	„
Remete	573	„	„	„	„	„	6	„	30	„
Sarkad	6878	„	„	„	„	„	75	„	65	„
M.-Sas	1394	„	„	„	„	„	15	„	33	„
B.-Sebes	271	„	„	„	„	„	2	„	98	„
Sonkolyos	273	„	„	„	„	„	3	„	—	„
Jánosfalva	185	„	„	„	„	„	2	„	03	„
Szakál	158	„	„	„	„	„	1	„	73	„
N.-Szalonta	9380	„	„	„	„	„	103	„	18	„
Szemlak	528	„	„	„	„	„	5	„	80	„
Szentleányfalva	631	„	„	„	„	„	6	„	94	„
Tamásda	442	„	„	„	„	„	4	„	86	„
Tárkány	1063	„	„	„	„	„	11	„	69	„
Nyégerfalva	162	„	„	„	„	„	1	„	78	„
Tenke	1601	„	„	„	„	„	17	„	61	„
F.-Tót	250	„	„	„	„	„	2	„	75	„
Ugra	1496	„	„	„	„	„	16	„	45	„
B.-Ujlak	730	„	„	„	„	„	8	„	03	„
Bélzerind	308	„	„	„	„	„	3	„	38	„
N.-Zerind	1725	„	„	„	„	„	18	„	97	„
Zsadány	1765	„	„	„	„	„	19	„	41	„
Vadász	1403	„	„	„	„	„	15	„	43	„

Tehát összesen 67,136 lélekszám után egy és egy tized krjával 723 frt 60 krt fizetnek az agentialis pénztárba egyházaink.

12. Az egyházmegyei közpénztári számadás megvizsgálásáról Szűcs József és Nagy Imre lelkészek, a következőkben tesznek jelentést:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Alólirottak, folyó hó 8-kán 125. sz. a. kelt esperesi megbizatásunk folytán, az egyházmegyei közpénztár számadását megvizsgálván, van szerencsénk eljárásunk eredményét a következőkben terjeszteni elő:

I. Egyházmegyei közig. költség.

A) Bevétel.

1) A mult 188½-dik év végén, pénztári maradvány	1015 frt 41 kr
2) Hátrányokból bejött	84 frt — kr
3) Közköltőből	314 frt 76 kr
4) Jegyzőkönyvek árából — hátrány —	12 frt 95 kr
5) Jegyzőkönyvek árából 188⅔-dik évről maradvány	13 frt 30 kr
6) Bekebelezési és változási dijakból	4 frt 20 kr
7) Zsinati törvények árából	12 frt 50 kr
8) A kikölcsönzött 800 frtnak 8%-os kamatok . . .	64 frt — kr
Összesen	1521 frt 12 kr

B) Kiadás.

20 darab nyugta szerint	503 frt 66 kr
Ezt levonva a bevételből, marad kötvény és készpénzben	1017 frt 46 kr

C) Hátrány.

Régibb s ujabb hátrányok összege	418 frt 15 kr
Ezek szerint a pénztár állása 188⅔-ról	1435 frt 61 kr

*) Jegyzés. A régibb hátrány összegben nincs kitüntetve Nagy Lajos volt erdőgyaraki lelkész 3 frt 15 krnyi bekebelezési illetéke, mely is mint bevehetetlen, általunk törlendőnek véleményeztetik.

**) Jegyzőkönyvek árából hátrány az 188⅔-dik év végeig egyes egyházaknál . . . . . 102 frt 86 kr

***) Zsinati törvények árából hátrány . . . . 7 frt — kr

II. Egyházkerületi közig. költség.

A) Bevétel

1) A mult évről maradvány	774 frt 87 kr
2) Hátrányokból bejött	71 frt 50 kr
3) Az 188⅔-dik évről közköltőből	340 frt 05 kr
Összesen	1186 frt 42 kr

B) Kiadás.

Összes kiadás	366 frt — kr.
Ezt levonva a bevételből, maradvány	820 frt 42 kr.
Mely összegből a n.-szalontai takarékpénztárban két könyvön van betéve	405 frt 12 kr.
Készpénzben van	415 frt 30 kr.
Összesen	820 frt 42 kr.

C) Hátrány.

Régibb hátrányok összege	221 frt — kr.
Ujabb, az 188$^{2}/_{3}$-dik évről	123 frt 50 kr.
Összesen	344 frt 50 kr.
Ezek szerint a pénztár állása az 188$^{2}/_{3}$-dik év végén maradvány és hátrányokban	1164 frt 92 kr.

III. Főiskolai átalakitási költség.

1. Kamat-tartozással hátrányban van 5 egyház.
2. Évi járadék tartozással hátrányban van 14 egyház.

IV. Főiskolai épitési költség.

1. Az egyházmegyénkre 10 évre kivetett 12,996 frt 40 krt tevő összegből, az 1883-dik évi márczius 29-diki közgyülés jegyzőkönyvének 9-dik száma szerint beadatott	10,939 frt 72 kr.
2. Az 188$^{2}/_{3}$-dik évben befizettetett	242 frt 29 kr.
Összesen	11,182 frt 01 kr.
Hátrány 19 egyháznál összesen	1814 frt 39 kr.

Jegyzés. Miután a mult 1883-dik év márczius 29-én tartott közgyülésünk 9-dik száma alatt Uj-Bátornak 80 frtot, Ménes-Gyorok filiáinak 26 frt 80 krt, Csermő leányegyháznak 8 frt 70 krt; összesen 115 frt 50 krt tevő hátránytartozásaik leirását, a főtiszteletü egyházkerület utján, ismételve kérelmezendőnek határozta el, e kérelem fölterjesztését, harmad izben is véleményezzük.

V. Zsinati költség.

Az egyházmegyénkre kivetett 1341 frt 98 krból

A) Bevétel:

Az 1884-dik év márczius 20-dikáig bevétetett összesen 1001 frt 84 kr.

B) Kiadás:

Esperes urnak, 2 darab nyugta szerint átadatott . . .	894 frt — kr.
Készpénzben van	107 frt 84 kr.
Összesen	1001 frt 84 kr.
C) Hátrány 14 egyháznál kint van összesen . . .	340 frt 14 kr.

VI. Tüzkárbiztositási jutalék.

Három darab takarékpénztári könyvön el van helyezve mint kamatozó tőke . . . . . 335 frt 75 kr.

Ezen számadást megvizsgálván, a számadás tételeit a csatolt kötvényekkel és nyugtákkal egyezőknek, valamint a takarékpénztári könyveken s a kötvényeken elhelyezett tőkepénzeket, kellőleg biztositva találván, pénztárnokot az $188^{2}/_{3}$-dik egyházi évről a számadás terhe alól fölmentendőnek véleményezzük. — Kelt Ugrán 1884. márczius 20-án.

Szücs József, n.-harsányi ref. lelkész. Nagy Imre ugrai ref. lelkész.“

A jelentés tudomásul vétetvén, pénztárnok a számadás terhe alól az $188^{2}/_{3}$-dik évről fölóldoztatik, oda utasittatván egyszersmind, hogy jövőre, minden év elején, az egyházmegyei közgyülés elé terjesztendő költség előirányzatot készitsen.

Nagy Lajos volt erdőgyaraki lelkész 3 frt 15 kr bekebelezési illetéke töröltetik.

13. Az egyházmegyei közpénztár számadásának megvizsgálásáról beadott jelentésben, a vizsgálat megejtésével megbizottaknak a „Főiskolai épitési költség“ czim alatt a hátránytartozások kitüntetésénél tett megjegyzéséből kitünvén, hogy

Uj-Bátornak	80	frt	— krt
Ménes-Gyorok filiáinak .	26	„	80 „
Csermő leányegyháznak .	8	„	70 „
Összesen	115	frt	50 krt

tevő tartozásaik leirásának az egyházkerület utján kérelmezését, egyházmegyénk már két izben — s közelebb mult 1883-dik évi márczius 29-dikén tartott közgyülésének 9. jegyzőkönyvi száma alatt elhatározta:

Hogy egyházmegyei közgyülésünknek idevonatkozó s hivatolt határozata elvalahára megvalósittassék: külön jegyzőkönyvi számban rendeli el, emlitett hátránytartozások leirására vonatkozó kérelmének az egyházkerületre leendő fölterjesztését. Kérelmének indokául szolgál azon körülmény, hogy Uj-Bátor, Ménes-Gyorok filiái, valamint Csermő, ama — fájdalom pusztuló félben levő, részben már el is pusztult leányegyházaink közé tartoznak, melyeknek tagjai, — a főiskolai épitési költségnek adott kulcs szerint végrehajtott kivetése ólta, vagy a közzellevő anyaegyházakba, vagy más ismeretlen helyekre költözés által megnehezitték, sőt lehetetlenné tették, a számban, erőben megfogyott leányegyházakon fölszaporodott hátránytartozásoknak bevehetését.

14. Beterjesztetett a lelkészgyámintézeti pénztárnoknak választmányilag átvizsgált következő számadása:

„A nagy-szalontai ref. egyházmegyei papi gyámintézet számadása az 1883. évről.

Sorszám	A. Jövedelem	Befizetve frt	Befizetve kr	Hátrálékban frt	Hátrálékban kr	Összesen frt	Összesen kr
	1883. január 3-án volt a pénztár állása	—	—	—	—	25,517	76
	Ehez jött az 1883. év folyamán:						
1	A kötelezvényen elhelyezett 22,342 frt 42 kr. kamata 8%	1764	45	91	82	1856	27
2	A szalontai takarékpénztárba elhelyezett 2350 frt kamata 5 és ½%	201	21	—	—	201	21
3	18 lelkész tagdijja à 21 frt . . 378 frt						
4	16 „ „ à 14 „ . . 224 „						
5	9 „ „ à 7 „ . . 63 „						
6	Szondy Géza II. oszt. lelkész kétszeres tagdijja . . . . . 14 „						
7	Önkéntes tag: Tabajdi L. 21 frt, Kálmán E. 7 frt, Diószegi E. 3 frt 31 „	430	34	279	66	710	—
8	Államsegély	603	—	—	—	603	—
9	Erdőhegyi egyháztól e.m. gyülés váltságdijja	75	—	—	—	75	—
10	Szalontai néhai Bajó László hagyománya . . . . 20 frt — kr						
11	Mezey Ferencz évi adománya 6 „ 30 „						
12	Böszörményi egyház . . . 1 „ 14 „	27	44	—	—	27	44
13	Késedelmi kamatokból	48	80	41	45	90	25
	Összesen	3150	24	412	93	29,080	93
	B. Kiadás						
1	Gyámdijul 17 özvegynek és 6 árvának .	—	—	—	—	1269	76
2	Pénztárnoki dij és iroda átalány . .	—	—	—	—	70	—
3	Postaköltség	—	—	—	—	—	05
	Összes kiadás	—	—	—	—	1339	81
	Levonva a kiadást a bevételből	1339	81	—	—	—	—
	1883. évi tiszta jövedelem	1810	43	412	93	2223	36
	Ehez véve az 1883. jan. 3-i pénztár állást	—	—	—	—	25,517	76
	1884. jan. 3-án lett a pénztár állása	—	—	—	—	27,741	12

Mely is következőleg van elhelyezve:

1	Kötelezvényen, 8% kamatra	23,462 frt 42 kr.
2	Szalontai takarékpénztárban 5 és ½%	3613 „ 31 „
3	Hátralékban és pedig 1883. évi: 412 frt 93 kr	
	„ „ régibb: 236 „ 34 „ . .	649 „ 27 „
4	Készpénzben	16 „ 12 „
	Összesen	27,741 frt 12 kr.

Külön számadás az uj pénztárról.

Sorszám	A. Jövedelem	Befizetve frt	kr	Hátralékban frt	kr	Összesen frt	kr
	1883. január 3-án volt a pénztár állása	—	—	—	—	10,780	17
	Ehez jött az 1883. év folyamán						
1	A jövedelmező tőke, 10,347 frt 43 évi kamata	—	—	—	—	820	60
2	Rendes tagdijakból	—	—	—	—	438	—
3	Szondy Géza kétszeres tagdijja . . 7 frt						
4	Rendkivüli tag: Tabajdi L. 14 frt, Kálmán E. . . . . 2 „ . 16 „	—	—	—	—	23	—
5	Államsegély	—	—	—	—	603	—
6	Erdőhegyi egyháztól e. m. gyülés váltság .	—	—	—	—	75	—
7	Bajó László hagyománya	—	—	—	—	20	—
	Összesen	—	—	—	—	12,759	77
	B. Kiadás						
1	Gyámdijúl 6 özvegy és 4 árvának . . .	307	52	—	—	—	—
2	Pénztárnoki dijpótlék	20	—	—	—	—	—
	Összes kiadás	327	52	—	—	327	52
	A kiadás levonásával lesz a pénztár állása	—	—	—	—	12,432	25
	Ezen összegből hátralék: 1883. évi	—	—	190	66	—	—
	„ „ „ régibb „	—	—	90	—	—	—
	Összesen	—	—	284	66	—	—
	Tehát 1884-ik évre jövedelmező tőke	12,147	59	—	—	12,147	59
	Ugy hogy 1884-ik január 3-án lett a régi pénztár állása	14,944	26	364	61	15,308	87
	Ugyanazon időben lett az uj pénztár állása	12,147	59	284	66	12,432	25
	„ „ „ a két pénztár együtt	27,091	85	649	27	27,741	12

A fentebb kimutatott hátrálékból, az 1884. év folyamán többen már törlesztvén, ma hátrálékkal tartoznak az 1883-ik és előző évekről:

Sorszám	Tartozó neve	Kamattal frt	kr	Tagdijjal frt	kr	Összesen frt	kr	Észrevétel
1	Böszörményi Pál	—	—	14	—	14	—	S ezen összegek után, 1884. január 1-től a befizetés napjáig járó 8%-os kamattal.
2	Kutassi Ferencz	58	87	68	42	127	29	
3	Nyeste István	16	96	16	40	33	36	
4	Kocsa Károly	—	—	12	47	12	47	
5	Tömöri Mihály	27	44	22	72	50	16	
6	Bernát Lajos	1	02	21	—	22	02	
7	Szondi Géza.	—	—	28	—	28	—	
8	Sipos Imre	—	—	14	—	14	—	
9	Makai László	—	—	21	—	21	—	
10	Kutassi Lajos	—	—	31	48	31	48	
11	Győri József	—	—	20	66	20	66	

Tudomásul vétetik; pénztárnok az 1883. évi számadás terhe alól fölmentetik, s megvizsgált számadása jegyzőkönyvileg közöltetni rendeltetik.

15. Beterjesztetett ugyancsak a lelkészgyámintézeti választmány azon inditványa, miszerint Nagy Lajos erdőgyaraki volt lelkész 68 frt 76 krt tevő tagsági dijhátráléka, mint bevehetetlen leirassék.

Az inditvány elfogadtatik. Nagy Lajos erdőgyaraki volt lelkész 68 frt 76 kr bevehetetlen tagsági dij hátrálékának törlésbe hozatala jóváhagyatik.

16. Az egyházi törvények 190-ik §-a értelmében: az 1884-ik évre a lelkészjelölő bizottságba:

Rendes tagokul: Ercsei Sándor szalontai, Nagy Sándor, Fónagy László; póttagokul: Szél Kálmán, Lovasi Ferencz, Nagy Péter választattak meg.

17. Az esperesi hivatalhoz az 188¼-ik évben befolyt pénzekről a 6-ik sz. alatt kiküldött számadást vizsgáló bizottság jelenti, hogy „az összes bevétel, 3509 frt 38 kr-ban, helyesen fölvéve s okmányokkal igazolva találtatott. Ezen bevételnek megfelelőleg a kiadások okmányokkal igazolva 3509 frt 38 krt tesznek ki, s igy pénztármaradvány nincs.

Helyeslő tudomásul vétetik, s a számadás mellé csatolt okmányok közül a földhitelintézetnek — a hozzá küldött közalapi pénzekről szóló nyugtái, e pénzeknek egyházmegyénket illető — nyilvántarthatása czéljából, esperes urnak visszaadatnak.

18. Az államsegélyt kiosztó egyházmegyei választmány jelentését, a 7. sz. alatt kinevezett bizottság megvizsgálta, s ugy a bevételt mint a kiadást rendes okmányokkal igazoltaknak találta.

Tudomásul vétetik.

19. Olvastatott a következő „kimutatás, a nagy-zerindi ref. egyháznál levő búza-alapitványokról, az 1883. év végével.“

1) A Balog Tabajdi Terézia alap áll: 246 forintból 37 hektoliter búzából.

2) Az orgona-alap áll: 65 frtból, 10 hekto- és 87 liter búzából.

3) Az egyházi jótékony alap áll: 39 hekto- és 52 liter búzából.

Tudomásul vétetik, azon megjegyzéssel, hogy a jövőben beterjesztendő kimutatást a kezelő gondnok is aláirni tartozik; továbbá tétessék ki az egyes alapok előző évbeni állása, valamint egy összegben az egy évi növekedés, a mennyire lehet a %-ék kitüntetésével.

20. Tárgyaltatott egyházmegyénk tanitó-egyletének azon kérelme, hogy három példányban beterjesztett alapszabálya közgyűlésünk által jóváhagyatván, a tanfelügyelőség utján a minisztériumhoz terjesztessék fel megerősités végett.

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul egyházmegyénk tanitó-egyletének rendszeres megalakulását. Mielőtt azonban a benyujtott alapszabályok feljebb terjesztetnének, azoknak átvizsgálására és véleményes jelentéstételre Nagy Dániel esperes és Balog Ambrus egyházi jegyző felkéretnek.

21. Beterjesztetett a $^{13}/_{1883}$. febr. egyházmegyei végzés értelmében az árpádi ref. egyház ujonnan felállitandó leánytanitói állomásának dijlevele, hogy az megerősittetvén, helybenhagyás végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre terjesztessék fel.

Mivel a beterjesztett dijlevél, az országos törvény által megállapitott minimumot — a 300 forintot — kevéssel ugyan, de meghaladja: az árpádi ref. egyház leánytanitói állomásának dijlevele megerősittetik. Az egyházi előljáróság azonban utasittatik, miszerint a dijlevél 3-ik pontját következőleg irja be: „Egy tagban 10, azaz tiz hold föld 1200 □ ölével számitva, — néhai bóldog emlékezetü, r. kath. vallásu Márkovics Emmánuel földbirtokos kegyes alapitványa; — a földet a tanitó munkáltatja; mindennemü adóját és közterheit az egyház fizeti és viseli.“ Igy kiigazitva, szabályszerüen felbélyegezve, idejében az esperesi hivatalhoz tétessék át, hogy az egyházkerületi legközelebbi közgyűlésre, jóváhagyás végett fölterjesztessék.

22. Olvastatott Böszörményi Lajos gyantai lelkésznek következő beadványa:

„Nagytiszteletü s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Átalánosan ismeretes azon egyházi életünk belső békéjét fenyegető veszély, mely a magát leginkább baptistának nevező ujabb felekezet fellépése folytán, már eddig is több egyházban jelentkezett. Nem annyira számuk gyors szaporodásában, — mert mint a tapasztalás igazolja, mindenütt igen hamar elérik a netovábbot, — hanem inkább abban van a veszély, hogy mint a nagyméltóságu vallásügyi miniszter egyik országgyűlési beszédjében mondotta: „a babtisták nagyon szeretnek proselitákat csinálni.“ E czéljok elérésére nem tisztességes eszközöket használnak, hanem községről községre járnak, s a hozzájuk át nem térőket, nemcsak örökhalállal és kárhozattal fenyegetik, de őket vallásos meggyőződésökért sértegetik és gunyolják, ezáltal az eddigi egyetértést megzavarják, a békességet háborusággá változtatják, mi néhol tettlegességben is nyilvánul.

Hasonló kellemetlenséget szerezhettek Pestmegyében is, mert az

erélyességéről ismert alispán szükségesnek látta, hogy a nazarenus vagy baptista apostolokkal, s ugynevezett gyülekezetekkel szemben követendő eljárásra nézve, a nagyméltóságu belügyminiszter urhoz kérdést intézzen.

E kérdésre jött egy miniszteri rendelet, mely meghagyja, hogy a kóborló téritők, mint vallásháboritók megbüntettessenek, s illetőségük helyére tolonczoztassanak; minthogy pedig sem a nazarenus, sem a babtista felekezet Magyarországon törvényesen elismerve nincs: ennélfogva sem papot, sem istenitiszteletet nem tarthatnak, s ha mégis össze akarnak gyülni, ezt csakis az illetékes hatóságtól, az átalánosan kötelező gyülekezési törvény alapján kinyert engedély mellett tehetik.

E rendeletnek Pestmegyében meg is lett a maga üdvös hatása; sajnos hogy a többi törvényhatóságok nem tekintik ezt kötelezőnek, s e miatt jutottak az egyházak előljárói azon kellemetlen helyzetbe, hogy nincs határozott törvény, sem rendelet, melyre a babtistákkal szemben hivatkozhatnának, s melynek alapján a közigazgatási hatóságtól segitséget kérhetnének, a nép pedig sürgeti az egyházak vezetőit az erélyes eljárásra.

Ezek folytán bátor vagyok a nagytiszteletü s tekintetes egyházmegyei gyülés elé azon tiszteletteljes kéréssel járulni, méltóztóztassék következő inditványomat elfogadni:

„Irjon fel az egyházmegye a nagyméltóságu belügyminiszter urhoz, s tegye kérdésbe nála, valjon a múlt évben Pestmegye alispánjához, a nazarenusokra és babtistákra vonatkozólag kiadott rendelete az egész országra érvényes-é? s ha igen, méltóztassék ezen rendeletet ismételni s az ország összes törvényhatóságainak alkalmazkodás végett megküldeni.“

Kiváló tiszteletem kifejezése mellett vagyok Gyantán 1884. márcz. 20. A nagytiszteletü s tekintetes egyházmegyei közgyülésnek kész szolgája Böszörményi Lajos ref. lelkész.“

Miután egyházmegyénk nem érzi magát följogositva arra, hogy az egyházkerület kikerülésével a miniszteriumhoz felirjon: a fenti inditvány a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre pártolólag felterjesztetni határoztatik.

23. A szentleányfalvai egyháztanács, az ujonnan emelendő lelkészlak épitési tervének és költségvetésének helybenhagyását kéri.

A terv és költségvetés esperes urnak kiadatik, hogy szakértő közbejöttével, elnökileg intézkedjék.

24. Nagy Imre lelkészi aljegyző jelenti, hogy az esperesi hivataltól 164. sz. alatt a gyülést megelőzőleg hozzá áttett ügyiratok, — jelesül a nyégerfalvi leányegyháznak, a sonkolyosi egyháznak, az ó-aradi egyháztanácsnak, a pankotai egyháznak, Rácz Károly m.-gyoroki lelkésztanitónak, a ménes-gyoroki egyháznak, a szentleányfalvai egyháznak, Szőcs Imre lelkésztanitónak, a bélzerindi egyház előljáróinak, a f.-tóti egyház

előljáróinak, Derekas János f.-tóti lelkésztanitónak, az országos ref. egyházi közalap végrehajtó bizottságának alelnökéhez intézett segélyt kérő folyamodványaik, mellékleteikkel egyetemben, a postai uton többékevésbé perzselést szenvedve érkeztek hozzá, s igy kénytelen volt a nyégerfalvai leányegyház lelkészét, — mivel az általa beterjesztett iratok legtöbb sérülést szenvedtek, — e felől azonnal tudomásba helyezni.

Tudomásul vétetik.

25. A nyégerfalvai leányegyház, a magyarországi ev. ref. egyházi közalap végrehajtó bizottságának alelnökéhez intézett s 100 frt évi segélyt kérő folyamodványát, illetékes helyére, ajánlólag fölterjesztetni kéri.

A nyégerfalvai leányegyház — mint ref. egyházunknak azon a részen idegen ajku s más vallásu honfitársaink közt legkijebb tolt őrszeme, már helyzeténél fogva segélyt érdemel. A kért évi segélyt illetőleg, tekintettel a fölsorolt czélokra, s különösen a csekélyül dijazott tanitó fizetésének javitására, tekintettel a leányegyház azon önmagát fenntartani képtelen helyzetére, melynél fogva eddig is már évi segélyre volt utalva: egyházmegyénk által, folyamodó egyház, évenként száz forintnyi segélyezésre ajánltatik, s nevezett egyház folyamodása, egyházkerületünk utján, a végrehajtó bizottság alelnökéhez fölterjesztetni határoztatik.

26. A sonkolyosi ref. egyháznak a közalapi segély tárgyában beadott folyamodását, — melyben 100 frt évi segélyért esedezik, —

tekintettel az idegen nyelvü és más vallásu lakosok közt élő, anyagilag szegény s eddig is államsegély jutalékban részesitett egyház azon helyzetére, hogy hivatalnokait csak csekélyül dijazni is alig képes, s még e fölött évről-évre vizáradással sujtoltatik: az egyházkerület utján, illetékes helyére, pártolólag terjeszti föl közgyülésünk.

27. A pankotai ref. egyház, épitkezések folytán reá nehezedett, fedezeti alappal nem biró s mintegy 1500 frtra tett adósságának kifizethetésére, mondott összeget, a közalap végrehajtó bizottsága által, rendelkezése alá bocsáttatni kéri.

Miután a pankotai egyház, az általa itt emlitett czélra, már országos segélyt gyüjtött, s az általa kért összegnek szükségessége — különösen pedig mennyisége, nincs kellőleg okmányokkal számadati alapon igazolva: egyházmegyénk, az átalánosságban kivánt 1500 forint segély megadatásához, ily módon nem járulhat.

28. Az ó-aradi ref. egyháztanács, a 600 forint lelkészi fizetésnek emelésére, évi állandó 300 frtot, vallástanitási dijul évi 100 frtot, tehát 10 évig összesen 400 frt segélyt kér az országos közalapból.

A közalap végrehajtó bizottságához közvetlenül intézett kérvény, tekintettel az abban fölhozott okokra, tekintettel az aradi lelkészi hivatal missziói fontosságára, az illető bizottság magas figyelmébe melegen ajánltatik.

29. Rácz Károly ménes-gyoroki ref. lelkésztanitó, tengődő állapota javitására s enyhitésére, az országos közalapból, évi 80 frt segélyt kér.

Folyamodó lelkésztanitó szerény kérelme, hivatali csekély jövedelmére s állomásának missziói fontosságára tekintettel, egyházkerületünk utján, illető helyére ajánlólag terjesztetik föl.

30. A ménes-gyoroki ref. egyház, folyó szükségeinek fedezésére, évi 100 forint közalapi segélyért esedezik.

Ez anyagilag szegény s csekély számu hivei miatt magát fentartani alig képes, eddig is évenként segélyre szorult kisded egyházat, mely magyar ref. egyházunknak fontos őrpontja, az általa kért összeg erejéig, közgyűlésünk segélyezendőnek véleményezi.

31. A szentleányfalvai egyház, a papilak szükségessé vált fölépitésére, a közalapból 900 forint adományt, illetőleg kölcsönt kér.

Az országos közalap végrehajtó bizottságához közvetlenül intézett eme kérelemhez, a mennyiben az a netán adandó kölcsönt illeti, egyházmegyénk nem járulhat; tekintve azonban az egyháznak a szükségessé vált épitkezésnél beálló szorult anyagi helyzetét, segélyezésre ajánltatik.

32. Szőcs Imre bélzerindi lelkésztanitó évi 70 forint, illetőleg a míg tanitóskodni is kénytelen, évi 200 forint segélyt kér a közalapból.

Miután kérelmező lelkésztanitó már közsegélyben részesült, kérelmének pártoló fölterjesztésére, egyházmegyei közgyülésünk magát indittatva nem érzi.

33. A bélzerindi árvizkárosult, s lakóházainak elpusztulása folytán más helyre települt egyházközség, előljárói által, templomának az uj települési helyen fölépittetésére, ezer frt adományt kér a közalapból.

Az egyháztagok jelen szigoru anyagi helyzetére tekintettel, folyamodó egyház, temploma fölépitésében segélyezendőnek ajánltatik.

34. A fekete-tóti ref. egyház előljárói, a közalap végrehajtó bizottságának alelnökéhez intézett kérelmökben, egyházi és iskolai czélokra, valamint a lelkésztanitói fizetés törlesztésére, összesen évi állandó 300 frt segélyért folyamodnak.

A számban, erőben gyönge, anyagilag szegény, s eddig is rendesen segélynyujtással támogatott, s idegen elemek közt a lét fenntartásáért küzdő egyház, évi álladó segélyezésre ajánltatik.

35. Derekas János f.-tóti ref. lelkésztanitó, egy évre 400, további 9 évre pedig 300 forint évenként nyujtandó közalapi segélyt kérelmez.

Folyamodó kérelme, az egyházmegyei közgyülés pártoló véleménye nélkül terjesztetik föl az illetékes helyre.

36. A belényesi ref. egyház, az országos közalap végrehajtó bizottságának alelnökéhez intézett s egyházmegyei közgyülésünk elé is terjesztett kérvényében, az egyház segélésére évi 100 forint, a lelkészi fizetés emelésére évi 200 forint, a tanitói fizetés javitására évi 100 frt, összesen 400 forint évi segélyt kér, a közalap pénztárából.

Ez idegen ajku s más vallásu lakosok egyik vidéki góczpontján élő, anyagilag szegény egyház, mint magyar reformált egyházunknak egyik misszói őrpontja, segélyezésre ajánltatik.

37 A szakáli ref. egyház, a konventi bizottság alelnökéhez czimzett kérvényében, templom épitésre, valamint állandó kántortanitó évi fizetésének alapjára, egyszer s mindenkorra, vagy évenként adandó segélyért esedezik.

Az idegen elemek közt élő, számban, erőben gyenge kisded egyház, a kérelmében fölhozott kettős czél iránti tekintetből, évenként adandó 100 forintnyi segélyre ajánltatik.

38. Gál Ferencz szakáli ref. lelkésztanitó, csekély fizetését s gyermekei tanittatását hozván fel okul, addig a mig szakáli lelkésztanitó lesz „mintegy 260 forint“ évi segélyt kér a konventi bizottságtól.

Kellőleg föl nem szerelt kérvénye, az illető helyre egyházkerületünk utján, egyszerüen fölterjesztetik.

39 Tárgyaltatott Nyeste István magyar-homorogi lelkész kérvénye, mely szerint Szondi Géza szentleányfalvai lelkésztől kárpótlást kér 5 hóld földért 23 ½ véka párbér búzáért, 23 ¼ véka párbér árpáért. Ugyanis nevezett lelkészek egymással állást cserélvén, feltételül az kötttetett ki, hogy Szondi Géza 5 hóld őszi földet fog használni az 188 ¾-ik évről a m.-homorogi lelkészi jövedelemből, a párbér árpát és búzát pedig egyenlően felezik. Azonban Szondi Géza 5 hóld őszi föld helyett 10 hóldat adott ki az egyesség után haszonbérbe. A párbérnek felénél vagyis 74 vékánál — többet szedett be 9 ½ véka búzával és 3 véka árpával, s azt eladván, az árával számolni nem akar; mindezeken felül a párbér ily szembeszökőleg meghiányositott feléből is azon részt hagyta utódjának, mely — nem is emlitve azt, hogy csekélyebb minőségü —

nehezebb helyen van, ugy hogy még ma is befizetetlen 27 ½ véka búza és 40 ½ véka árpa . . . . a jog és osztó igazság tehát azt hozná magával, hogy a párbérnek bevehetetlen része is feleztessék. Kéri azért, hogy fenti követelése megállapittatván: annak teljesitésére Szondi Géza lelkésztársa köteleztessék.

E tárgyban, panaszos és panaszlott meghallgatására, a valódi jogos követelés megállapitására, Nagy Dániel esperes ur kéretik fel, mint a ki a cserét eszközölvén, az élőszóval történt egyezség feltételeit legjobban ismeri.

40. Felvétetett a belényesi ref. egyháztanács azon kérvénye, melyszerint nevezett egyház kérelmezi, hogy pusztulásnak indult, sem házilag, sem haszonbérileg czélszerüen nem kezelhető, — s épen azért kevés hasznot hajtó szőlőbirtokát, az egyházközségi közgyülés beleegyezésével Zelencsik Mátyás és neje Csuma Annának 350 frt vételárért eladván: az eladás helybenhagyassék, s megerősités s a telekkönyvi átiratás engedélyezése végett, a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés elé terjesztessék. Egyszersmind kérelmezi, hogy a vételárból legyen szabad az egyháznak 100 forintot tevő takarékpénztári adósságát kifizetni, oly kötelezettséggel, hogy az igy fentmaradó 250 forinthoz, annak kamatja, évenként tőkésitve, mindaddig csatoltassék, mig az elvont 100 forint ismét helyre lesz pótolva.

A belényesi egyház szőlőeladási határozata, a kérvényben foglalt indokokból, — valamint az adásvevési szerződés is jóváhagyatik, s a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre megerősités s a telekkönyvi átiratás engedélyezése végett, pártolólag tisztelettel felterjesztetik.

A $^{38}/_{1884}$. február 24-ik egyházközségi közgyülés azon határozata azonban, nogy a szőlőbirtok eladási árából 100 frt takarékpénztári adósság fizettessék ki: megsemmisittetik. Mert egy olyan alapvagyonnak árát, a milyen az eladott szőlőbirtok, oly adósság törlesztésére forditni, mely folyó szükségek fedezésére kölcsönöztetett: az egyház jól felfogott érdeke nem engedi.

41 Tárgyaltatott Bajj község főbirája és érdektársainak azon beadványa, — melyben azt kérik, hogy a tagositás alkalmával adományozott földek után jövőben a belhivatalnokok fizessék mind az államadót, mind a vizszabályozási költséget; a multra nézve pedig, az egyházközség által helyettük tartozatlanul teljesitett fizetésekre nézve, az egyházközség visszkövetelési joga állapittassék meg.

Továbbá kérik, hogy Nagy Lajos tanitó azon tandijat, melyet az idegen illetőségü gyermekek szülőitől illetéktelenül beszedett, fizesse vissza az egyház részére.

A tiszántuli ref. egyházkerület $^{57}/_{1873}$. számu végzése

értelmében, az egyházi hivatalnokok dijlevelében határozottan bejegyzendő levén, hogy a hivatali fizetést képező föld adóját, a tulajdonos egyház, vagy a haszonélvező egyházi hivatalnok, vagy pedig ők közösen és minő részben kötelesek fizetni;

mivel Bajjon — hol a tagositás még 1860-ban foganatositattatott, — és hová a mostani egyházi hivatalnokok a tagositás után jóval, nevezetesen a lelkész 1863-ban és a tanitó 1873-ban alkalmaztatott, mégis az egyházmegye levéltárában levő, 1875-dik évben keltezett lelkészi dijlevélben, a hivatali fizetést képező föld adójának ki által leendő teljesitése nincsen bejegyezve: ez alapon . . . folyamodók kérelme nem teljesithető; a jövőre nézve azonban, méltányossági okból utasittatnak folyamodók, hogy mennyiben beigazolják, hogy náluk a tagositáskor a lelkész 28 hold, a tanitó 14 hold föld ujabb javadalmazásban részesült, — és ha a fizetésüket képező többi földek adóját továbbra is az egyházközség viselendi; — ez esetben ha az egyház presbyteriuma utján eképen szerkesztett és kellőleg kiállitott dijleveleket, egyházmegyei gyülésünkhöz beterjesztik, azokat pártolólag fogja, az egyházkerületi gyülésre felterjeszteni; — megjegyezvén, hogy a vizszabályozási költség, ugy a régi mint a tagositás folytán nyert földek után, — mint értékjavitás dija, — a tulajdonos egyház által fedezendő.

A mi pedig azt illeti, hogy Nagy Lajos tanitó, az idegen illetőségü tanulóktól felemelt tandijt követelt és szedett be, mint törvénytelen cselekmény beszüntettetik; utasittatván a bajji presbyterium, hogy jövőre ugy a helybeli, mint az idegen illetőségü gyermekek, általa megállapitott mérsékelt tandiját, az egyházi törvény 231. §-a értelmében ő maga, illetőleg gondnoka által vegye be.

Jelen egyházmegyei végzés okmányaival együtt, felek kivánatára, a tiszántuli egyházkerület közgyülésére felterjesztetett.

42. Kálmán Gyula, a debreczeni ref. főiskola gimnáziumának IV-ik osztályába járó „szegény tanuló“ kéri, hogy a folyó 188$^{3}/_{4}$-ik iskolai évre, bémutatott bizonyitványa alapján, egyházmegyénk alapitványára vétessék fel.

Kálmán Gyula, mint egyházmegyénkbe kebelezett mezősasi illetőségü s debreczeni ref. főgimnáziumi szegény tanuló, bemutatott s átvizsgált bizonyitványa alapján a folyó 188$^{3}/_{4}$-ik iskolai évre, egyházmegyénk alapitványára felvétetik. Miről a debreczeni ref. főgimnáziumi igazgatóság, jegyzőkönyvi kivonatban értesittetni rendeltetik, azon kérelem csatolása mellett, hogy miután ez alkalommal több kérvényező nem volt, még

egy másik jó igyekezetü szegény tanulót, egyházmegyei alapunk jótékonyságában bölcs belátása szerint részesiteni, s arról közgyülésünket értesiteni sziveskedjék.

43. Gál Ferencz szakáli lelkésztanitó panaszolja, hogy nehány szakáli egyháztag, lelkészi fizetést képező párbér illetményét vonakodik kifizetni, sőt az illető községi biró, kihez a hátrány behajtása czéljából fordult, a hátralékosoknak fizetésre szoritását — szolgabirói rendelet hiányában — megtagadta. Csekély jövedelmének érzékeny csonkitása tárgyában intézkedést kér.

Panaszló kérvénye, a 235. §-nak megfelelő s elnökileg foganatositandó intézkedés czéljából, esperes urnak kiadatik.

44. A kisperegi egyház „Tabajdi-féle árpaalapitványa" főkönyvének kivonata, az 1884-dik évről, az alapitó-levél értelmében beterjesztetett. E szerint az illető alapitvány tőkéje 7975 liter árpából, folyó évre előirt kamatja 1782 liter és 10 centiliter árpából áll.

Tudomásvétel mellett, a főkönyvi kivonat levéltárba tétetik.

45. Marcsa Imre s.-kereszturi ideiglenes tanitó kéri, hogy miután az egyházmegyének idevonatkozó végzése értelmében megkisérlett vizsgatétele csak részben sikerült, a mennyiben a tanitóképezde 3-dik évéről 3 tantárgyból, e folyó év julius havára, pótvizsgára utasittatott: — a mig e vizsgáját leteheti, sőt a mig oklevelet is szerezhet, jelen állásában, ideiglenes minőségben, még egy évig meghagyassék; a mennyiben pedig e kérelme megtagadtatnék, más egyházban kér elhelyeztetést; tanitói oklevelének mielőbb igért megszerzése után pedig, még ha addig mellőztetnék is, előforduló üresedés esetén, valamely tanitó állomásra kéri magát előjegyeztetni.

Kérelmező jóakarata ezuttal beszámittatván, — azon föltétellel, hogy ez év őszére vizsgáját leteszi, folyamodó tanitó, ez iskolai félév végeig, ideiglenes minőségében meghagyatik.

46. Ónodi Sándor n.-szalontai segédlelkész, hivatkozással egyházmegyénk 1881. ápril 7-én tartott közgyülése jegyzőkönyvének 3. száma 25. pontjára, első és második lelkészképességi vizsgáról szóló bizonyitványait bemutatja.

Okmányai alapján, egyházmegyénk bekebelezett segédlelkészeinek sorában megerősittetik.

47. Fekete Imre aradi segédlelkész, bekebeleztetését kéri.

Bemutatott okmányai alapján az egyházmegye segédlelkészei közé bekebeleztetik.

48. Sonkolyosi tanitó Matólcsi Gyula, államsegélyért folyamodik.

Kérvényező folyamodványa a $^{21}/_{1883}$. márcz. egyházmegyei végzés fentartásával, az államsegély-kiosztó bizottsághoz áttétetik.

49. Egyházmegyénknek a folyó évi egyházkerületi gyüléseken leendő képviseletével

világi részről Tabajdi Károly, lelkészi részről Szél Kálmán, — netaláni akadályoztatások esetén pedig világi részről Ercsei Sándor és lelkészi részről szalontai Nagy Sándor bizatnak meg, azon megjegyzéssel, hogy az egyházi törvények 53. §. d) pontja értelmében a lelkészi és tanitóképességi vizsgák vezetésére választott bizottságban való részvételre, a lelkészi részről megválasztott képviselő hatalmaztatik fel.

E végzés, igazolásul az illető képviselőknek, jegyzőkönyvi kivonatban kiadatni rendeltetik.

50. Olvastatott Sipos Orbán m. kir. biharmegyei tanfelügyelőnek következő beadványa:

„Nagytiszteletű esperes ur!

A közoktatásügyi m. kir. kormány Biharmegye területén több helyen állami elemi népiskolák létesitését helyezte kilátásba, részint oly községekben, hol eddigelé semminemü iskoláztatás nem létezett, részint a hol van ugyan most is némi iskolázás, de a fenforgó viszonyoknál fogva a népoktatás hazafias szellemben való megerősitése s tovább fejlesztése ez idő szerint állami népiskola felállitása által volna biztositható.

Ily községek gyanánt, hol az utóbbi tekintetek állami népiskola létesitését kivánják, szemeltem ki a Belényes vidékén fekvő Remete és Sonkolyos községet. Mindenikben van ugyan a helv. hitv. felekezetnek iskolája, s a mellett az előbbinél a gör. keleti, utóbbinál a gör. kath. felekezet is tart fenn az illető lelkész vezetése alatt névleges iskolát, de mert a helv. hitv. felekezet tagjainak kevés száma, s abból folyólag anyagi erejének elégtelensége miatt, iskoláját nem emelheti s fejlesztheti ki oly mértékben, mint az nemzeti népnevelésünk érdekében kivánatos volna, az emlitett más két felekezet pedig iskoláját ily irányban vezetni nem is igen törekszik: az óhajtott czél elérését állami iskola szervezése által kivánom biztositani azon esetre, ha a helv. hitv. felekezet, iskolájának beszüntetésével, tanköteles gyermekeinek a létesitendő állami iskolába feljárását fogja elrendelni.

Ha az érintett intentiók alapján a helv. hitv. felekezet elvileg hozzájárul az állami iskola létesitéséhez, a kiviteli módozatokra nézve annyival könnyebben történhetik a megállapodás, mivel hasonló viszonyok között létesültek a bihari helv. hitv. egyházmegye belenyugvása mellett, a körös-nagyrévi és nagy-tótfalui iskolák, melyekben a magyar ajku nö-

vendékek nem csekély mértékben segitik elő az idegen ajku gyermekeknek a magyarnyelv elsajátitását, másfelől kellőleg gondoskodva van arról is, hogy mindenik felekezetbeli gyermekek a hit- és erkölcstanból kellő oktatásban részesüljenek s egyházuk szertartásaiban résztvehessenek.

Az itt érintettek alapján hivatalos tisztelettel van szerencsém nagytiszteletü esperes urat felkérni, miszerint a Remetén és Sonkolyoson tervezett állami elemi népiskolák létesitéséhez az egyházmegyei hatóság hozzájárulását kieszközölni, s ez által a kitüzött népnevelési és hazafias czél elérhetését lehetővé tenni méltóztassék. — Nagyvárad 1884. márczius 26. Sipos Orbán miniszteri osztálytan. kir. tanfelügyelő."

E beadványban foglalt népnevelési és hazafias indokok alapján, a Remetén és Sonkolyoson tervbe vett állami elemi népiskolák felállitására irányult nemes törekvését fent nevezett tanfelügyelő urnak, nemcsak méltányló elismeréssel fogadja közgyülésünk, hanem a remetei és sonkolyosi egyházi előljáróságnak melegen is ajánlja, hogy a kedvező alkalmat felhasználván, az egyház jól felfogott érdekeinek megóvása mellett, helyesen kötött szerződésszerű megállapodásra jutni igyekezzék.

51. Esperes ur az 1883-ik évről 19, folyó évről 3, összesen 22 darab püspöki leiratot terjeszt be.

Mint már köröztettek, egyházmegyei levéltárba tétetnek.

52. Ugyancsak esperes ur beterjeszti a mult 1883-ik év november 20-án tartott egyházmegyei közgyülés ólta hivatalához küldött következő jegyzőkönyvi füzeteket:

1. A heves-n.-kunsági ref. egyh. megyei tanitóegylet alapszabályai.
2. A debreczeni e. megye 1883. okt. 16-ki közgyülésének jegyzőkönyve.
3. A magyarhoni ág. hitv. négy egyh. ker. 1883. okt. 10-én tartott egyet. k. gy. jegyzőkönyve.
4. A magyarhoni ág. hitv. négy egyh. ker. 1883. máj. 23-án tartott egyet. k. gy. jegyzőkönyve.
5. A dunántuli ág. hitv. ev. e. ker. 1883. aug. 8—9-ki közgy. j. ökönyve.
6. A bányai ág. h. ev. e. ker. 1883. okt. 6—8-ki k. gyülés jegyzőkönyve.
7. Az erdélyi ev. ref. e. ker. 1884-re szóló évkönyve.
8. A dunamelléki ev. ref. e. ker. 1883. decz. 5-ki rendkivüli k.gy. j. könyve.
9. Az érmelléki ref. egyházmegye 1883. decz. 11-ki k.gy. j. könyve.
10. A tiszáninneni ev. ref. e. ker. névkönyve, az 1882—83. évi statisztikai adatokból.
11. A magyarhoni egyetemes ev. gyámintézet jelentése az $188^{2}/_{3}$. évről.
12. A szathmári ev. ref. egyházmegye 1882. decz. 19-ki közgy. j. könyve.
13. „ „ „ 1883. márcz. 28—29. k. gy. j. könyve.
14. „ „ „ 1883. jul. 24-ki k. gy. jegyzőkönyve.

15. A szatmári ev. ref. egyházmegye 1883. okt. 26-ki közgy. jegyzőkönyve czim alatt, összesen 15 darabot.

Levéltárba tétetnek.

53. Az anti ref. egyháztanács kéri, hogy pártolólag tétessék át a vizszabályozó társulat fekete-körösi öblözet választmányához intézett azon beadványa, melyben, — előadván, hogy a vizszabályozás czéljából épitett magas partozat, de különösen a levezető bejárók egyike csaknem egy öl magasságban földdel betöltetvén: a lelkészi lakul használt, ezelőtt csak 12 évvel elég szilárdan emelt épületet, a tulságos nedvesség annyira megrongálta, hogy a költséges javitás, esetleg ujból épités halaszthatatlanná lett, — nevezett választmány felkéretik, hogy saját kebeléből küldött szakértők által megejtendő vizsgálat után, a kár arányában, a szükséges javitási költségeket megállapitani s folyóvá tenni sziveskedjék.

Az anti ref. egyháztanács kérvénye a vizszabályozó fekete-körösi öblözet választmányához, elnök által pártolólag áttétetni rendeltetik.

54. Tárgyaltatott a fenesi egyházi előljáróság azon kérelme, hogy azon esetben, ha a Király Dávid eltávozása által üresedésbe jött tanitói állomás betöltésére a jelen gyülésen alkalmas okleveles tanitót nem nyerhetnénk: engedtetnék meg nekik, hogy valamelyik képezdéből, okleveles tanitót hozhassanak.

A Király Dávid eltávozása által üresedésbe jött fenesi tanitói állomásra Nagy Lajos bajji tanitó rendeltetik. Mert Nagy Lajos tanitó helyzete Bajjon, az ott felmerült örökös viszály és egyetlenség miatt már szinte tarthatatlan levén; a $^{327}/_{1883}$. szept. egyházkerületi birósági itélet által egyházmegyei hatóságunk odautasittatván, hogy nevezett tanitó részére lehető méltányos csere eszközöltessék: a Bajjon felmerült panaszok megszünése csak ugy tételezhető fel, ha emlitett tanitó oly vidékre helyeztetik át, honnan nem lesz alkalma és módja a már is sok keserüséget okozó versengés tüzét szitani. Azonban a fenesi egyház is megnyugodhatik egyházmegyénk ezen intézkedésében, mert remélhető, hogy ujonnan rendelt tanitójuk, okulva a multak keserü tapasztalatain: Istentől adományozott jó tehetségét, melyet tőle eltagadni nem lehet, ujabb állomásán a jó erkölcsök és a békesség áldásos fejlesztésére fogja forditani.

55. Felvétetett Kis Ferencz kisperegi leánytanitó azon folyamodványa, mely szerint a bajji tanitóságba való áthelyezését kéri.

Kis Ferencz kisperegi leánytanitó, a bajjai tanitóságba áthelyeztetik, mert azt a bajji egyházközség lakosai nemcsak nem ellenzik, sőt inkább kérve kérik.

56. Matólcsi Gyula sonkolyosi tanitó más egyházba kéri magát áttétetni.

Kérelme, üresedés nem levén: ez alkalommal nem teljesithető.

TÖRVÉNYSZÉKI ÜGYEK.

Egyházmegyei birósági ülés tartatott 1884. márczius 27-kén Nagy-Szalontán.

Jelenvoltak: Nagy Dániel esperes, Ercsei Sándor társelnök, Tabajdi Károly, szalontai Nagy Sándor, Szél Kálmán, Ferenczi Gedeon, Böszörményi Károly, Nagy Péter, ágyai Nagy Sándor, mint birák.

Balog Ambrus és Nagy Imre, mint jegyzők és előadók.

57. Elnöklő esperes felemliti, hogy a bajji lelkész ellen ujabban is tetemes panasz emeltetett, a panasz általa és dr. Balog Elek által meg is vizsgáltatott, azonban ez ügy jelenleg nem tárgyalható azon formahiba miatt, hogy a tanuk a vizsgálat alkalmával, vallomásaikra nem lettek megesketve, most pedig nincsenek itt, hogy a bíróság szine előtt tennék le az esküt: annálfogva inditványozza, hogy ezen tárgyban rendkivüli egyházmegyei birósági ülés oly időben tartassék, hogy annak esetleg felebbezett itélete, még az ápril 25 s következő napjain tartandó egyházkerületi bíróság elé felterjeszthető legyen.

Esperes ur megbizatik, hogy folyó évi április hó 16-dik napjára, N.-Szalontára, ugy az egyházmegyei bíróság tagjait, mint a panaszos és panaszlott feleket és a tanukat is — idejében értesitve — rendkivüli törvényszéki ülésre hivja meg.

58. Olvastatott a szentleányfalvai ref. egyháztanács $^{26}/_{1884}$. márcz. 16-ki végzése, melyben Baksai Gyula tanitó ellen, hanyagsága miatt vizsgáló bizottság kiküldése kéretik.

Esperes ur megbizatik, hogy az egyházi törvények 267—271. §-ai értelmében elnökileg intézkedjék.

59. Olvastatott a feketetóti lelkésztanitó Derekas János ellen részint hanyagság, részint illetéktelen stóla követelés miatt emelt panaszok megvizsgálására a mult 1883-ik évi novemberi közgyülés 26 s 27-ik számai által kiküldött bizottság jegyzőkönyve, melyszerint emlitett lelkésztanitó maga is beismerte azon vád igaz vóltát, hogy Feketetóton való hivataloskodásának ideje alatt nem tanitott, exámént nem adott és soha nem konfirmált; részint azzal mentvén magát, hogy beteg volt, —

vagy az udvarán levő templom épités miatt iskoláját mühelylyé változtatták által; részint és főképen azzal, hogy a tankötelesek nem jártak rendesen az iskolába, és ha a bajt orvosolni a községi előljárósághoz fordult, a szülék egyenesen őtet kárhoztatták. A konfirmálást azért nem teljesitette, mert a tankötelesek nem voltak arra elkészithetők elődjének hanyagsága miatt. Mely mentegetődzés ellen ottani birtokos Sebes Ferencz állitja, hogy panaszlott ő előtte ugy nyilatkozott maga, hogy „a tanitást csak tiszteletbeli kötelességének tartja.“ Felszólitotta azért a vizsgáló bizottság a lelkésztanitót, hogy állitsa elő azon tanitványát, a ki nézete szerint legtöbbet tud; mi megtörténvén, az előállitott gyermek teljes készületlenségéből következtetve, csakugyan valónak bizonyult ama szomoru tény, hogy panaszlott lelkésztanitó, a tanitást éveken keresztül olyan tiszteletbeli kötelességnek tekintette, melynek teljesitése, vagy nem teljesitése, saját tetszésétől függött. Beigazoltatott az is, hogy a templomba járók száma azért apadt meg, mert panaszlott a templomi szolgálatot részint betegeskedése miatt, részint hanyagságból nem teljesiti rendesen. De másfelől azt állitják a panaszosok, hogy vádjaik lelkésztanitójuknak csakis egészséges korára és az előbbi évekre vonatkoznak, azt azonban elismerik, hogy a vád beadása óta lefolyt félévben, különösen tanitói kötelességének, a mennyiben tőle telt, igyekezett eleget tenni.

Szakács János feketebátori lakos azon vádja, hogy panaszlott lelkész, az általa teljesitett szolgálatokért, egyrészről dupla stólát, másrészről évi rendes egyházi adót követelt tőle: félreértésen alapulónak bizonyult, és panaszos által visszavonatván, elenyészettnek tekinthető.

Derekas János feketetóti lelkésztanitó, hivatalos kötelességeinek beigazolt, s általa is beismert elhanyagolásáért megintetik.

A Szakács János panasza folytán megvizsgált s elintézett stolare ügy pedig tudomásul vétetik.

Miről panaszlott, az e. t. 284-ik §-a értelmében értesittetni rendeltetik.

Indokok: A vizsgálatból kiderülvén, hogy Derekas János, tanitói kötelességét egyátalában nem, lelkészi kötelességét is botrányos hanyagsággal teljesitette: csak azért alkalmaztatott az első foku büntetés, mert enyhitő körülményül tudatott be részére a panaszosok azon beismerése, hogy a vád beadása óta panaszlott a javulás utjára tért.

Szakács János vádja, jóhiszemüleg emeltetvén, s a vizsgáló küldöttség által békés uton eligazittatván: egyik fél elmarasztalásának szüksége sem forgott fenn.

60. Tárgyaltatott feketóti lakosok Boros János presbyter és érdektársai azon beadványa, melyben előadják, hogy Derekas János lelkésztanitójukkal a viszálkodást Osvát Lajos és Kun Bálint kezdték el, lát-

szólag ugyan a lelkésztanitó hanyagsága miatt, de a valódi ok az volt, hogy a lelkésztanitó nem a vádaskodók leányai közül választott magának házastársat. Lelkésztanitójuk hanyagságát, a tankötelesek iskolába való rendetlen járásával mentegetvén: kijelentik, hogy ők lelkésztanitójuk elmozditását nem óhajtják, sőt inkább azt kérik, hogy Osvát Lajos és Kun Bálint, mint néplázitók megintetvén, bármely vád emelésére tett aláirásaik, semmiseknek nyilvánittassanak.

Folyamodóknak, — lelkésztanitójuk mentségeül beadott — nyilatkozata tudomásul vétetik. De miután Derekas János lelkésztanitó ellen beadott vádpanaszok tárgyában, az 59. számu itélettel, birságunk intézkedett: vádlottak ellen a vizsgálatot elrendelni szükségesnek nem tartja, sőt inkább folyamodókat figyelmezteti, hogy kisded egyházukban igyekezzenek a jó rendet, egyetértést és békességet fenntartani, s lelkésztanitójukat is, — a mennyiben arra szükség lenne — hivatásának lelkiismeretes teljesitésére buzditani.

61. A szemlaki ref. egyház gondnokának és érdektársainak Schladt Imre tanitó ellen, botrányos magaviselete miatt emelt panasza elnöki intézkedés folytán megvizsgáltatott. Azonban a vizsgálat alkalmával a legtöbb vád, fenyegető jellegéből jelentéktelen, s leginkább könyelmü kifejezésekre, meggondolatlan magaviseletre törpülvén le: panaszosok — panaszlott megigérvén, hogy jövőre mint józan, mértékletes életü egyén, kifogásolhatlan vallásos és erkölcsi életével, eddigi könyelmü és meggondolatlan nyilatkozatait és magaviseletét, a feledés tengerébe alámeriteni törekszik, — többszöri töredelmes bocsánatkérés után, teljes bocsánatadás mellett, vádjaikat felfüggeszteni, s a további hivatalos eljárást ez alkalommal beszüntetni kérik.

Schladt Imre szemlaki tanitó ellen, a botrányos magaviselete miatt emelt vádak függőben hagyása mellett: a további hivatalos eljárás beszüntetése, azon kijelentéssel rendeltetik el, hogy, ha jövőben panaszlott ünnepélyesen tett igéretéről megfeledkezve, ismét a régi rosz utra térne, a függőben hagyott vádak sulyositó adatokul fognak szolgálni.

Indokok: Azon elvből, hogy a hol vádló nincs, biró sincsen: a további hivatalos eljárás beszüntetése, a vádlók panaszukat elejtvén, önként következik. De mégis a felhozott vádak, egy belhivatalnoktól törvény szerint is megkövetelhető erkölcsi jó magaviselet tisztaságára vetvén homályt, egészen elejthetők nem — csakis felfüggeszthetők voltak. A panasz nem hivatalból a presbyterium utján, hanem magán felek által — kik között Schilling Péter gondnok is mint ilyen szerepel — emeltetvén: e felmentő itéletnek, hivatalból a felebbviteli birósághoz való felterjesztésének elrendelése nem volt szükséges.

62. Tamásdai lakosok Kisvárdai István és érdektársai által, ottani lelkész Bethlendi Sándor és Vágó János tanitó ellen beadott vádpanaszok helyszinén való vizsgálatára:

ágyai Nagy Sándor és Tabajdi József kiküldetnek, azon utasitással, miszerint a vizsgálatot oly időben igyekezzenek megejteni, hogy az 57-ik szám alatt elrendelt folyó évi április 16-dikán Nagy-Szalontán tartandó rendkivüli birósági ülésen, ezen ügy is tárgyalható legyen.

63. Mindezen jegyzőkönyvi számok hitelesitésére:

felkéretnek Ercsei Sándor, Szél Kálmán, szalontai Nagy Sándor tanácsbirák; Balog Ambrus és Nagy Imre jegyzők.

Hitelesitettük

Nagy-Szalontán, április 6. 1884.

Ercsei Sándor,
Nagy Sándor,
Szél Kálmán.

Az 1—8, 14—16, 19—23, 39—42, 48—50, 53—63 számokat jegyzette Balog Ambrus egyházmegyei lelkészi főjegyző.

A 9—13, 17, 18, 24—38, 43—47, 51, 52 számokat Nagy Imre egyházmegyei lelkészi aljegyző.

FÜGGELÉK.

A nagy-szalontai ref. egyházmegyében az egyes egyházak s belhivatalnokok hátrányainak betűrendes kimutatása, az 1884-ik év április 24-ik napjáig.

Sorszám	Egyházak vagy egyének neve	Egyh. ker. költség		Egyh. megyei költs.		Jegy. könyvek ára		Collégium épitési költség		Főisk. kamat		Zsinati költség		Bekebel. illeték		Összesen	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	16	42	12	60	2	65	30	—	147	—	—	—	—	—	208	67
2	K.-Apáti	8	11	8	40	2	65	—	—	22	68	—	—	—	—	41	84
3	Arad.	—	—	—	—	—	—	359	9	—	—	42	40	—	—	401	49
4	Árpád	60	49	—	—	16	24	149	80	10	50	—	—	—	—	237	3
5	Bajj	9	10	6	—	2	65	—	—	8	40	5	36	—	—	31	50
6	Belényes	7	95	21	—	6	25	—	—	21	—	—	—	—	—	56	20
7	Király Gyula tanitó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	2	10
8	Erdőhegy	—	—	—	—	—	—	—	—	12	60	—	—	—	—	12	60
9	Fenes	33	10	42	—	12	92	121	56	50	40	—	—	—	—	259	98
10	Erdő-Gyarak . . .	81	88	49	90	28	37	164	70	—	—	17	52	11	55	353	92
11	Bögös Lajos lelkész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	15	3	15
12	Nagy Károly tanitó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	2	10
13	Kötegyán	35	29	25	20	6	35	—	—	—	—	20	50	—	—	87	34
14	Gyanta	29	68	25	20	6	35	75	44	63	—	18	66	—	—	218	33
15	Ménes-Gyorok . .	2	31	2	10	2	65	17	—	75	60	—	—	—	—	99	66
16	Magyar-Homorog .	16	8	12	60	6	25	42	48	—	—	7	82	6	30	91	53
17	Nyeste István lelkész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	2	10
18	Sarkad-Keresztur .	10	34	6	30	2	65	63	60	37	80	10	40	4	20	135	29
19	Nagy Endre lelkész .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	20	4	20
20	Okány	—	—	—	—	—	—	171	40	—	—	—	—	—	—	171	40
21	Kis-Pereg	—	—	—	—	—	—	—	—	409	50	—	—	—	—	409	50
22	Német-Pereg . . .	2	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	29
23	Remete	19	80	25	20	13	92	67	67	29	40	8	—	—	—	163	99
24	Mező-Sas	24	83	25	20	6	35	—	—	—	—	18	64	—	—	75	2
25	Boros-Sebes . . .	20	98	34	65	20	4	17	46	47	25	2	36	—	—	142	74
26	Sonkolyos	—	—	—	—	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	39	—
27	Jánosfalva	6	3	6	30	—	—	—	—	47	25	3	—	—	—	63	12
28	Szakál	1	73	2	10	2	65	—	—	—	—	—	—	—	—	6	48
29	Szentleányfalva . .	6	94	4	20	2	65	—	—	—	—	—	—	2	10	15	89
30	Tamásda	8	36	8	40	6	25	—	—	10	50	4	40	3	15	41	10
31	Tárkány	11	69	10	50	2	65	—	—	12	60	—	—	—	—	37	44
32	Nyégerfalva . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
33	Tenke	17	61	37	80	9	65	83	75	—	—	—	—	12	60	161	41
34	Ugra	26	95	25	20	2	65	29	80	—	—	—	—	—	—	84	60
35	Bélzerind	16	88	25	20	13	12	—	—	33	60	—	—	—	—	88	80
36	Nagyzerind . . .	18	97	16	80	2	65	—	—	—	—	—	—	—	—	38	42
37	Vadász	24	93	25	20	6	35	—	—	—	—	—	—	—	—	56	48

A domestica még nincs kiirva.

Kiirta Geszten április 22. 1884.

Nagy Péter e. m. pénztárnok.

Tárgymutató.

1. Az egyházak és tanitói testület képviselői, megbizó leveleik alapján igazoltatnak.
2. A közgyülésre meg nem jelenhetett tagok bejelentése, elnök által tudomásra hozatik. Ercsei Sándor t. biró a társelnöki széket elfoglalja.
3. A tárgysorozat felolvastatik, s némi változtatás után megállapittatik.
4. Szavazatbontó bizottság jelentése a 6-ik világi tanácsbiró választásáról. Nagy Sándor ágyai lelkész mint még a mult évben megválasztott tanácsbiró, az esküt leteszi.
5. Nagy Dániel esperes lemondását megujitja. Esperes választásról intézkedés.
6. Esperesi számadás megvizsgáltatására küldöttség neveztetik.
7. Az államsegélyt kiosztó bizottság számadásának megvizsgálá sára küldöttség neveztetik.
8. Esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állásáról.
9. Esperesi jelentés az időközben elnökileg elintézett közérdekübb tárgyakról.
10. A közalapi ivek helyesbitésére kinevezett bizottság jegyzőkönyve.
11. Az egyházmegyékre eső agentialis költség kivetési tervezetével megbizott küldöttség jelentése.
12. Jelentés, az egyházmegyei közpénztár megvizsgálásáról.
13. Az egyházmegyei közpénztár számadásának megvizsgálásával megbizottaknak — Uj-Bátornak, M.-Gyorok filiáinak, Csermő leányegyháznak összesen 115 frt 50 krt tevő hátránytartozásaik leirásának kérelmezésére vonatkozó — javaslata.
14. A lelkész-gyámintézeti választmány, a lelkészgy. intézeti pénztár állásáról jelentését beterjeszti. A hátralékosak kimutattatnak.
15. A lelkész-gyámintézeti választmány — Nagy Lajos volt erdőgyaraki lelkész 68 frt 76 krnyi bevehetetlen tagsági dijhátrálékának leiratását javasolja.
16. A lelkész-jelölő bizottság tagjai az 1884. évre megválasztatnak.
17. A 6. szám alatt kinevezett küldöttség jelentése.
18. A 7. szám alatt kinevezett küldöttség jelentése.
19. Jelentés a n.-zerindi gabona alapról.
20. Egyházmegyénk tanitó egylete beterjeszti alapszabályait.
21. Az árpádi ref. egyháztanács, az ujonnan felállitott leánytanitóság dijlevelét beterjeszti.
22. Böszörményi Lajos gyantai lelkésznek a nazarénusokra vonatkozó beadványa.

23. A szentleányfalvai ref. egyháztanács, az épitendő lelkészi lak tervét és költségvetését beterjeszti.
24. Nagy Imre egyházmegyei lelkészi aljegyző jelentése.
25. A nyégerfalvai leányegyház, közalapi segélyért folyamodik.
26. A sonkolyosi ref. egyház „ „ „
27. A pankotai ref. egyház „ „ „
28. Az ó-aradi ref. egyháztanács „ „ „
29. Rácz Károly ménes-gyoroki ref. lekésztan. közal. segélyért folyamodik.
30. A ménes-gyoroki ref. egyház „ „ „
31. A szentleányfalvai egyház „ „ „
32. Szőcs Imre bélzerindi lekésztanitó „ „ „
33. A bélzerindi egyházközség „ „ „
34. A f.-tóti ref. egyház elöljárói „ „ „
35. Derekas János f.-tóti ref. lelkésztanitó „ „ „
36. A belényesi ref. egyház „ „ „
37. A szakáli ref. egyház „ „ „
38. Gál Ferencz szakáli ref. lelkésztanitó „ „ „
39. Nyeste István kérelme Szondi Géza ellen, fizetéscsonkitás tárgyában.
40. A belényesi ref. egyház engedélyt kér, hogy szőlőbirtokát eladhassa s árából 100 frt adósságot törleszthessen.
41. Bajj község főbirájának és érdektársainak azon kérelme, hogy az adományozott földek után az adót, lelkész és tanitó fizesse, s az eddig fizetett adót utóbbiak téritsék meg az egyháznak.
42. Kálmán Gyula IV-ik oszt. gymn. tanitó, egyházmegyénk alapitványára felvétetik.
43. Gál Ferencz szakáli ref. lelkésztanitónak, párbér illetménye csonkitása tárgyában beadott panasza.
44. A kisperegi egyház jelentést tesz a „Tabajdi-féle árpa-alapitvány“ állásáról.
45. Marcsa Imre s.-kereszturi ideiglenes tanitó, e minőségben feltételesen meghagyatik.
46. Ónodi Sándor az egyházmegye segédlelkészei sorában megerősittetik.
47. Fekete Imre aradi segédlelkész, bekebeleztetik.
48. Matólcsi Gyula sonkolyosi tanitó, államsegélyért folyamodik.
49. Egyházkerületi közgyülésre képviselők választatnak.
50. Sipos Orbán m. kir. biharmegyei tanfelügyelőnek beadványa a remetei és sonkolyosi ref. felekezeti iskolák államositása tárgyában.
51. Püspöki leiratok mint körözöttek levéltárba tétetnek.
52. Az esperesi hivatalhoz érkezett jegyzőkönyvek levéltárba tétetnek.
53. Az anti ref. egyháztanács kérelme a vizszabályozó fekete-körösi öblözet választmányához pártolólag tétetik át.
54. A fenesi tanitói állomásra Nagy Lajos bajji tanitó rendeltetik.
55. Kis Ferencz a bajji tanitóságba — kérelmére — áthelyeztetik.
56. Matólcsi Gyula sonkolyosi tanitónak — más egyházba áthelyezés iránti kérvénye nem teljesittetik.

57. A bajji lelkész ellen beadott panasz tárgyában, f. év április 16-ik napjára rendkivüli birósági ülés tartása tüzetik ki.
58. A szentleányfalvai ref. egyháztanács Baksai Gyula tanitó ellen, — ennek hanyagsága miatt, intézkedést kér és nyer.
59. Derekas János f.-tóti lelkésztanitó, megintetik.
60. F.-tóti lakosoknak — lelkésztanitójuk mentségeül beadott nyilatkozata, tudomásul vétetik.
61. Schladt Imre szemlaki tanitó ellen — a hivatalos eljárás beszüntetése elrendeltetik.
62. A Bethlendi Sándor lelkész és Vágó János tanitó ellen beadott vádpanaszok megvizsgálására küldöttség neveztetik.
63. Jegyzőkönyv hitelesitésére, bizottság kéretik fel.

Függelékül: A hátralékos egyházak s belhivatalnokok hátrányainak betürendes kimutatása Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok által.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett N.-Szalontán 1884. április 16-án, a n.-szalontai ref. egyházmegye törvényszékének e napon tartott birósági üléséről.

Jelenvoltak: Nagy Dániel esperes, Nagy Sándor, Nagy Péter, Szél Kálmán lelkészi, — Ercsei Sándor, Fónagy László világi tanácsbirák.

1 Nagy Dániel esperes, annak előterjesztése mellett, hogy ő, jelen birósági ülésre, az egyházmegyei törvényszék minden birói tagját, továbbá az egyházmegye lelkészi és világi főjegyzőjét megbizta; előadja, hogy Böszörményi Károly tanácsbiró, és Sántha István világi főjegyző, másnemü halaszthatlan elfoglaltságuk, — Balog Ambrus lelkészi főjegyző pedig betegsége miatt, nem jelenhettek meg.

Az egyházmegye rendes jegyzői közül egyik sem levén jelen, — ezen birósági ülésen, a jegyzőkönyv vezetésével Szél Kálmán t. biró bizatik meg.

2. Esperes Nagy Dániel előadván, hogy mivel e birósági ülés főtárgyát képező ügyben, a bajjiaknak lelkészük Böszörményi Pál ellen beadott vádpanaszának elbirálásában, — a helyszini vizsgálat megtartására, — a bíróság kebeléből általa kiküldött tagok, másnemü elfoglaltságuk miatt, e megbizatásukban eljárni gátolva voltak; s igy a vizsgálatot, ő maga esperesi minőségében, a mellé társul felkért dr. Balog Elekkel tartotta meg; mivel pedig az e. törvény 261. §-a c) pontja értelmében, a ki vizsgáló biztosként járt el valamely ügyben, az annak elbirálásában, bíróként részt nem vehet: felkéri az egyházmegye törvényszékét, hogy jelen ügy tárgyalásánál, az egyházi törvény 244. §-a értelmében, helyette elnökül, a jelenlevő hivataloskodásra nézve legidősebb lelkészi tanácsbirót Nagy Sándort helyettesitse:

Ezen előterjesztés folytán, a bajji peres ügy elbirálása folyamára, lelkészi elnökül Nagy Sándor tanácsbiró; — a távollevő egyházmegyei gondnok helyett pedig ezen törvényszéki ülés világi elnökéül Ercsei Sándor világi tanácsbiró kérettek fel.

3. Ercsei Sándor, — esperesileg megbizott előadó, vázlatosan előadja a bajji peres ügy állását; előterjeszti, hogy a bajjiak, lelkészüket

Böszörményi Pált részegeskedéssel, — az erkölcsiséget és vallásos érzést mélyen megsértő, sőt lábbal tapodó botrányos és botránkoztató magaviselettel, és fajtalansággal, névaláirás hamisitásával, és Roth Dávid kereskedő pénzes fiókjából 50 forint ellopásával vádolják; előterjeszti e vádak előleges megvizsgálásában eljárt, a 2. sz. alatt megnevezett vizsgáló bizottság jegyzőkönyvét, — melyszerint, a kihallgatott tanuk, kivett vallomásukra megesketve nem lévén: az e czélból mostanra berendelt tanuk megesketésére hivja fel a törvényszéket; — miért is panaszlott és panaszlók tanuikkal együtt, a biróság elé hivatván, előttük, az 1884. február 20-án megtartott vizsgálat jegyzőkönyve, egész terjedelmében felolvastatott, megmagyaráztatott; s mivel a megjelent tanuk közül: Bor Erzsébet, Kovács Lajos, Dézsi Sándor, cz. Király Istvánné Asztalos Sára, — Kohn Ignácz, Tólnai Ferencz, Király Lajos, kivett vallomásaikat igazaknak lenni mondják és fentartják; Aggot Sándorné Béres Juliánna pedig azzal egésziti ki, hogy ő az előleges kihallgatás alkalmával azért nem szólott, mert azt a biró és jegyző nem akarták, de most állitja és arra hitet tenni kész, „hogy látta, mikor Böszörményi Pál lelkész, azon nyilvános nővel — ki nála lakott — elvégezte a szemtelenséget"; mindezen tanuk, — Bor Erzsébet, Tólnai Ferencz, Horváth János, Kovács Sándor, Fibik Ferencz és Király Lajos kivételével — mint a kiknek megesketése szükségtelennek látszott, — ezen kivett vallomásukra a törvényszék előtt megesküdtettek; mivel azonban Roth Dávid, mint orthodox hitü izraelita, — e mai napon levő nagy ünnepe miatt, az eskütételre nem jelent meg; pedig az ő meghitelesitett vallomása, ezen peres ügy elbirálásában döntő sulyu lehet:

az egyházmegyei biróság, Roth Dávid meghiteltetéséig, ezen ügy érdemleges tárgyalását, illetőleg az itélet hozatalát felfüggeszti; felkérvén az egyházmegyei törvényszék elnökségét, hogy nevezett czélból, alkalmas időben az egyházmegyei birószágot hivja össze, — és akkorra Roth Dávidot eskütételre, valamint feleket tanukkal együtt, az egyházi törvény 272—279. §-a értelmében rendelje be.

Addig is azonban, — ugy panaszlott lelkészt, hivatal kötelességének pontos és lelkiismeretes teljesitésére, — s főként jó példaadásra és kifogástalanul tiszta erkölcsi magaviseletre; valamint panaszlókat, — kik épen presbyterek, — egyházuk békességének, nyugalmának és rendjének megóvására, és minden viszály gondos kerülésére, utasitja és kötelezi.

4. Az elnöki tisztet átvett esperes jelenti, hogy Nagy Lajos bajji tanitó, ki a n.-szalontai ref. egyházmegye $^{54}/_{1884}$. márczius 27-diki végzése által, mostani állásáról, a fenesi tanitóságba tétetett át, hozzá intézett folyamodványában kéri, a törvényszéki ülést, hogy őt f. 1884. október 24-ig, a bajji tanitóságban hagyja meg annyival inkább, mert ő, ekkor a tanitóságtól, véglegesen és másithatatlanul visszalép.

Az egyházmegyei bíróság, ezen ügyben nem levén illetékes, azt ellátás végett, az egyházmegye elnökségéhez teszi át.

5. Felvétetett Kisvárdai István tamásdai ref. egyházgondnok és érdektársainak, lelkészük Bethlendi Sándor és tanitójuk Vágó János ellen beadott vádpanasza; Szél Kálmán t. biró, — mint ezen ügynek esperesileg megbizott előadója, — előterjeszti, hogy nevezett panaszlók, Bethlendi Sándor tamásdai lelkészt, ki még csak egy év óta van közöttük, s kit szép tanitásiért átalában szeretnek, — ismételt izekben és pedig nyilvános helyeken is gyakorolt ittasságáért, dorbézolásáért, más lelkészszel felcseréltetni; Vágó János tanitót pedig, ki négy évi tanitóskodása alatt, épen semmit sem tanitott, ugy hogy gyermekeiket, más községbe voltak kénytelenek iskoláztatni, ha azt akarták, hogy azok valamit tanuljanak, — a tanitói állomástól elmozdittatni kérik; előterjeszti továbbá, hogy az előleges vizsgálat megtartásával megbizottak vizsgálati jegyzőkönyve szerint, panaszlók, Bethlendi Sándor lelkészüket, kit a nép tanitásaiért szeret, s iránta való ragaszkodását, 77 egyháztag aláirásával ellátott, s a vizsgáló küldöttségnek átadott beadványban állomásán meghagyatni kér, — maga a lelkész által is beismert ittasságáért megintetni óhajtják;

Vágó János tanitó iskolája, a vizsgálati jelentés szerint, ezuttal is teljesen elhanyagolt, — botrányosan rosznak, minden értelem nélkülinek találtatott; magyarázata, módszertani eljárása pedig, kétséget kizárólag bebizonyitotta, hogy tanitani nem képes; mivel a tárgyalás folyama is, mindkét panaszlottra nézve ezen tényállást igazolta:

egyházmegyei bíróságunk, Bethlendi Sándor lelkészt, — önmaga által is beismert ittasságáért meginti, s jövőben, ezen lealázó s a lelkészi állással össze nem egyeztethető szenvedélytől való gondos óvakodásra, s hivatali állásával kapcsolatos erkölcsi kötelességeinek hüséges teljesitésére felhivja.

Ezen itélet, ugy az abban megnyugodott Bethlendi Sándor lelkészszel, — mint a tamásdai egyházi tanácscsal, az egyházi törvény értelmében, elnöki úton közlendő.

2. Vágó János tanitót, — ki már mint fenesi tanitó, — az 1878-ik évi egyházmegyei gyülés 1. sz. 10) pontja szerint első izben megintetett; az 1879-ik évi 40. sz. egyházmegyei végzés szerint „türhetetlen rosz“ iskolájáért, a fenesi tanitóságtól elmozdittatott, — és javulás reményében ideiglenes minőségben, lelkésze néh. Kincses Pál felelősségére alkalmaztatott Tamásdára tanitóul; mint a ki javulás helyett, kétségtelen bizonyitékát adta tanitói képtelenségének; és saját bevallása szerint is, három évvel ezelőtti nagy betegsége után, érzi tehetetlenségét: elmozditja egyházmegyei bíróságunk tanitói hivatalától; e tárgyu itéletét az egyházkerületi bírósághoz — az ügyiratokkal együtt — tisztelettel felterjesztvén.

Egyszersmind felkéri az egyházmegyei bíróság esperes elnökét, hogy ezen itélet jogerőre emelkedéseig is, a tamásdai iskola ideiglenes vezetéséről, elnökileg intézkedjék.

Jegyzette:

Szél Kálmán
helyettesitett jegyző.

Hitelesitettük

N.-Szalontán 1884. április 17.

Ercsei Sándor,
Nagy Sándor.

Tárgymutató.

1. Távollevők igazoltatnak. Jegyzők jelen nem léte miatt, a jegyzőkönyv — ad hoc vezetésével Szél Kálmán t. biró bizatik meg.
2. Esperes elnöki tisztét Nagy Sándor mint legidősebb lelkészi t. biró veszi át.
3. A Böszörményi Pál bajji lelkész ellen beadott és megvizsgált vádpanaszok tárgyában, az itélet hozatal Roth Dávid meghiteltetéséig felfüggesztetik.
4. Esperes elnöklete alatt, Nagy Lajos bajji tanitó kérvénye, — mint nem illetékes helyre beadott, — ellátás végett, az elnökséghez tétetik át.
5. Bethlendi Sándor tamásdai ref. lelkész, az ellene beadott s igazaknak bizonyult vádpanaszok folytán megintetik. Vágó János tanitó, botrányosan rosz iskolájáért, tanitási képtelenségeért, mint már ez okok miatt megintett, sőt más helyre ideiglenességbe helyezett egyén, hivatalától elmozdittatik.